216
RECD 10 1954

VIENYBĖ

LXVIII M., 31 N. • 412 BEDFORD AVE., BROOKLYN 11, N. Y. RUGPJŪČIO (AUGUST) 6 D., • KAINA 10c.

DABAR

"Kaulų laužymas"
Karvės New Yorke
Apie Petrą Rimšą
Būdinga smulkmena

JUOZAS TYSLIAVA

Praeitame Vienybės numeryje vienas mūsų bendradarbis rašė, kad "Vilko pirmininkai išvyko, niekam kaulų nesulaužę..."

Deja, tas "kaulų laužymas" vyksta jau gana seniai, ir mūsų laikraščių skaitytojams pradeda įgristi.

Bet, ar mažiau įgrysta tiems laikraščių skaitytojams, kurie maitinasi neapykanta Lozoraičiui?

Lietuvos diplomatai, kuriems vadovauja ministeris Lozoraitis, rodos, nė karto nemėgino pakeisti Vilko ar Alto pirmininkų.

Kodėl šie turėtų kištis į Lietuvos diplomatų reikalus ir mėginti pakeisti jų pirmininką?

Tuo labiau, kad jis, kaip ir patys diplomatai, buvo paskirtas nepriklausomos Lietuvos vyriausybės.

***

Ir Latvijos diplomatai turi savo šefą, bet iki šiol neteko girdėti, kad latviai elgtųsi, kaip jų broliai...

Brolių lietuvių neapykanta Lietuvos nepriklausomybės šalininkams neturi palyginimo.

Diplomatijos šefo priešai net virtuvėje jieško šovinizmo. Girdi, tokio žodžio, kaip šefas, mūsų kalboje nėra...

Ar tokio žodžio, kaip diplomatas, mūsų kalboje taip pat nėra?

Kvailių apsimetęs, tūlas paplūškas gali sakyti, kad Lietuvos užsienio reikalų ministerija niekados neturėjo nė Protokolo šefo.

Žodžiu, nesąmonė gimdo nesąmonę.

Tai, nelyginant, karvės New Yorko gatvėse...

***

Ak, tos karvės, kurias prelatas Krupavičius matė varant "didžiausioje New Yorko gatvėje..."

Karvės, kurios Amerikos didmiesčiuose jau seniai važinėja sunkvežimiais — išvaizduokite — staiga išsirikiuoja, kaip kariuomenė, ir traukia išilgai Penktosios avenue...

Ir policininkas, pamatęs Vilko pirmininką, sulaiko karves ir... judėjimą...

Taip, maždaug, prelatas Krupavičius pasakoja Bostono laikraščio korespondentui.

Jei Kaune, Laisvės Alėjoje, karvės nebepasirodydavo, protestuodamos, kad ministerių žmonės neaiškiai didžiojo svieslo nuo mažojo.

Ir tai buvo jau tais laikais, kai dabartinis Vilko pirmininkas dar nebuvo žemės ūkio ministeris.

***

Andai Chicagos Sėja paskelbė, kad 1947 metais Lietuvoje nužudytas skulptorius Petras Rimša.

Bet štai liepos 21 dieną Vilniaus radijas skelbia:

"Tarybų Lietuvos liaudies dailininko garbės vardas suteiktas Tarybų Lietuvos nusipelniusiam meno veikėjui skulptoriui Petrui Rimšai, Simono sūnui."

Dar gerai, kad tą žinią apie Rimšos nužudymą Sėja reikalavo pranešti kartu su jos šaltiniu...

Žodžiu, skulptorius Petras Rimša, kuris prieš antrąjį pasaulinį karą su savo kūrinių parodomis lankėsi Amerikos lietuvių kolonijose, tebėra gyvas.

Mes džiaugiamės, kad Lietuvos Artojo autorius tebėra gyvas.

Bet tai nereiškia, kad jis džiaugiasi tuo jungu, kuri dabar velka visa Lietuva.

***

Tai šmulkmena, bet ji būdinga gyvenimui anapus geležinės uždangos.

Amerikietė, kuri nylon kojinių galėdavo gauti net karo metu, turėtų stebėtis.

Čekoslovakų laikraštis Nova Svoboda birželio 18 dieną deda tokį skelbimėlį:

"Asmuo, kuris birželio 15 dieną, apie 11 valandą ryte, Nadražni gatvėje, netoli Ceskoslovanska gatvės, rado nylon kojines, suvyniotas į seną laikraštį, yra prašomas atnešti į laikraščio administraciją, kuri jas perduos. Geras atlyginimas".

Ar čekai su slovakais kada nors tikėjosi skaityti tokį skelbimą?

Beroda, Masaryko respublikos piliečiai niekad nesitikėjo atsidurti anapus geležinės uždangos.

TUNISAS GAUNA AUTONOMIJĄ

Mendes-France nori užbėgti įvykiams už akių. – Su Tuniso Beju aptarė reformos klausimą. – Hitlerio maršalas von Paulus kviečia vokiečius į sąjungą su Sovietų Rusija...

(Vienybės korespondento Europoje)

●

Ką toliau darys Mendes-France?

Tokį klausimą statė tarptautinės politikos stebėtojai Paryžiuje, jam grįžus iš Genevos.

Mendes-France vardas per mėnesį laiko tapo garsus visame pasaulyje ir labai populiarus pačioje Prancūzijoje. Kiekvieną šeštadienį Mendes-France per radiją kreipiasi į tautą, pasidalindamas savo vargais ir laimėjimais, kaip darydavo karo metu prezidentas Rooseveltas. Šitoks vyriausybės pirmininko kreipimasis į tautą, aplenkiant parlamentą, Prancūzijoje nebuvo įprastas, daug kas įtarja, kad Mendes-France norįs pats save iškelti, visą laiką kartodamas per radiją žmonėms, kad tai yra „Jūsų vyriausybė".

Bet žmonės mato, kad Mendes-France kažko naujo ieškė. Jis nesistengia kuo ilgiausiai išsilaikyti valdžioje nieko neveikdamas, kaip tai darydavo kiti, bijodami supykinti vieną ar kitą grupę, bet, kaip prityręs biznierius, stengiasi savo biznį išplėsti.

Grįžęs iš Genevos, jis paruošė ekonominį ir finansinį planą, kuris turės Prancūzijos ekonominiame ir socialiniame gyvenime padaryti revoliuciją. Šią savaitę su šiuo planu jis išstos prieš parlamentą. Bet tuo jis neužbaigė savo darbą.

Jis ėmėsi kito plano, kaip sutvarkyti Š. Afrikos reikalus, kur, ypač Tunise ir Marokę, prancūzams pasidarė tiesiog nebepakenčiama gyventi.

Šį planą paruošęs, šeštadienį jis staiga sėdo lėktuvan ir su maršalu Juinu ir ministeriu Fouchet, išskrido į Tunisą asmeniškai pasimatyti su Beju, tuo sulaužydamas visas protokolines taisykles. Jo patarėjai jam pasiūlė, kad reikia pirmiausia per užsienio reikalų ministeriją pasiskirti pasimatymą, į ką Mendes-France atsakė:

— Aš neturiu laiko.

Su savo planu Mendes-France pasiryžo Tunisui duoti pro-gresyvinį autonomizmą, būtent, palaipsniui Tunisas gaus visišką nepriklausomybę. Pradžioj turėtų būti sudaryta Tuniso vyriausybė vien iš tunisiečių, šalia jos parlamentas, kuriame prancūzai nebūtų renkami ir į tunisiečių rankas pereitų visi vidaus krašto reikalai, kaip policija ir teismai.

Mendes-France realiai galvoja: geriau duoti šiandien, negu rytoj tunisiečiai patys paslims.

Grupė žmonių, turinčių kai kurių finansinių interesų kolonijose, nepatenkinti Mendes-France žygiais ir šaukia, kad jis likviduojąs prancūzų kolonijas, kad prancūzams už padarytą progresą Tunise, turi būti ten amžinai dėkojama.

Ar prancūzai tikrai ten jau taip tvirtai įsikūrė. Jie sudaro mažumą. Iš 3,505,900 gyventojų, tunisiečių yra 3,250,000 prancūzų 175,000, italų 70,000, maltiečių 6,500 ir kitų tautybių 4,400. Prancūzai daugiausia įsikūrę pajūryje, kur turi įsigiję farmas ar prekybas.

Jei šiandien nebus atsižvelgta į tunisiečių nacionalistų sąjūdį, o rytoj Maroke, tai šie susidės su komunistais, kurie to tik ir laukia ir bus prieita prie tų pasekmių, kaip Indokinijoje, kur 12 milijonų žmonių vienu pliunksnos pabraukimu buvo perleista komunistiniam blokui. Ir panašus likimas laukia kita tiek žmonių, kurie laikinai buvo išgelbėti.

Mendes-France yra pilnas energijos ir jo darbotvarkė suskaičiuota minutėmis. Po Tuniso, Maroko ir ekonominių klausimų, ateinančią savaitę jis pasiūlys parlamentui pradėti diskusijas dėl Europos Gynybos Bendruomenės sutarties ratifikavimo.

Šitą sutartį reikia skubėti ratifikuoti, nes komunistai nesnaudžia ir imasi visų manevrų sukliudyti Europos armijos realizavimą.

Štai neseniai, vienuolikai metų praslinkus nuo pralaimėjimo prie Stalingrado, Hitlerio maršalas von Paulus pasirodė viešumoje. "Politiškai perauklėtas", jis kreipėsi į buvusius ginklo draugus, patardamas jiems jieškoti draugingų santykių su Sovietų Rusija, nes Vokietija galėsianti atstatyti savo vienybę tik rusų padedama, o tam reikią, kad Rusija būtų Vokietijos sąjungininkė.

Jis priminė, kad didžiausi laimėjimai buvo padaryti sąjungoje su Rusija ir visada pralaimėta išsiskyrus. Kaip 1939 metais, taip ir šį kartą tos sąjungos išlaidas turėsianti padengti Lenkija.

Maršalas von Paulus stengėsi pabudinti vokiečiuose seną prūsų militarizmo dvasią, bet nedrįso pasakyti, kad jei anksčiau Vokietija sąjungoj su Rusija, jieškojo būdų kolonizuoti Rusijos žemes, tai šiandien, atvirkščiai, rusai stengiasi kolonizuoti Vokietijos žemes.

Šiandien buvusioj Rytprūsių sostinėj Karaliučiuje, vadinamame Kaliningrade, yra likę tik 23 vokiečiai, gi visi kiti rusų kariai ir civiliai.

Ar bereikia geresnio rusų kolonizacijos pavyzdžio?

APLINK PASAULĮ

● **Pusane, Taegu, Seoule ir kituose Pietų Korėjos miestuose gyventojai su vėliavomis rankose protestavo prieš komunistų karo paliaubų inspektorių pasirodymą.**

● **Komunistinės Kinijos premjeras, kalbėdamas armijų vadams, pareiškė, kad Jungtinės Valstybės žiūrinčios į Formozą, kaip į bazę būsimajai invazijai Kinijoje.**

● **Lt. gen. L. C. Craigie, NATO pietinių jėgų vadas, kalbėdamas Neapoly, pareiškė, kad sąjungininkų oro laivynas esąs pasiruošęs gynimosi ir puolimo veiksmams nuo Turkijos iki Italijos.**

● **Komunistų vadovybės įsakymu, visi kariniai veiksmai Cambodia, Laos ir pietiniame Vietname sustabdyti kelioms dienoms prieš oficialią karo paliaubų datą.**

● **Jungtinės Valstybės ruošiasi įteikti komunistinei Kinijai reikalavimą atlyginti už šešis amerikiečius, žuvusius nuo komunistų lėktuvų šaudymo.**

● **Rugpjūčio 18 d. Briusely įvyksianti šešių Europos Gynybos Bendruomenės valstybių užsienių reikalų konferencija, kurioje bus stengiamasi pašalinti kliūtis, trukdančias Prancūzijai ratifikuoti Europos Armijos paktą.**

● **Prancūzų karo aviacijos vadovybė atleido visus Amerikos civilinius technikus, aiškindama, kad jai nežinomi tolimesni planai, paruošti Genevoje...**

● **Prancūzija yra nusprendusi apleisti savo mažas kolonijas Indijoje. Tai įvyksią, kaip indusų spauda rašo, prieš Indijos nepriklausomybės šventę, rugpjūčio 14 d.**

● **JAV Senatas priėmė užsienio pagalbos įstatymo projektą, 2,690,000,000. Originaliai, administracija reikalavo 500, 000,000 daugiau, negu priimtoji suma.**

● **Rugpjūčio 3 d. rytinėse valstybėse buvo daugiau lietaus, negu visą liepos mėnesį.**

● **Tuniso premjeras Tahar Ben Ammar baigė sudaryti naują vyriausybę, kuri tarsis su prancūzais dėl krašto vidaus autonomijos. Tuo tarpu Moroke nacionalistų riaušės prieš prancūzus nesiliauja.**

● **Italų ekspedicija, vadovaujama geologo Ardito Desio, pasiekė 28,250 pėdų aukščio Godwin Austen viršukalnį, savo aukštumu sekantį po Everesto Himalajuose.**

● **Etiopijos imperatorius Haile Selassie grįžo į Addis Ababa, aplankęs Jungtines Valstybes, Kanadą, Meksiką, Jugoslaviją ir Graikiją.**

Ten, kur Nemunas banguoja...

ĖRIUKO IR VILKO POLITIKA

(Laiškas iš Paryžiaus)

●

Tarptautinės politikos vyrai stebisi, kad Sovietų Rusija sutiko sustabdyti kautynes Indokinijoje, kurių Prancūzija jau nebepajėgė vesti?

Molotovas, matydamas, kad prancūzai išsižada šiaurinės dalies, o pietinę tikisi dviejų metų laikotarpy be mūšio pasiglemžti, pagalvojo, jog darydamas "nuolaidą", padės "neutralistams" skleisti propagandą, būtent, kad rusai nėra tokie baisūs ir su jais galima derėtis. Antras dalykas Molotovui buvo svarbu tai, kad Mendes-France išsilaikytų valdžioje, nes jei nebūtų pasirašyta taika, jo vyriausybė būtų griuvusi. Ir trečias, tai noras pasirodyti, kad rusai yra sukalbami ir, derantis su jais, galima pasiekti pozityvių rezultatų.

Pradžioj buvo manyta, kad Genevoj sovietai bandys su prancūzais "maršandauti", už "taiką" Indokinijoje reikalaudami atsisakyti nuo Europos Gynybos Bendruomenės ir sąjungos su Amerika. Bet Molotovas buvo per gudrus, kad iš anksto atidengtų kortas ir išgąsdintų Mendes-France. Savo politiką Molotovas ėmėsi manevruoti dviem ėjimais.

Pirmasis buvo padarytas pasirašant paliaubas ir antrasis — liepos 23 dieną, kai Maskva paskelbė, kad Indokinijos reikalų sutvarkymas sudarė palankias sąlygas pradėti derybas tarp Vakarų ir Rytų.

Ir Maskvos liokajai, kur jie nebūtų, — Paryžiuje, Romoje ar Londone vienu balsu pradėjo šaukti:

"Tai yra įrodymas, kad sovietai yra sukalbami. Atsisakykime nuo Europos sąjungos projekto, kuri yra sukurta Amerikos containment politikos. Atstatykime amerikiečius į savo vietą. Rusai mus nesuvalgys ir taika bus užtikrinta."

Gi neutralistų spauda pradėjo siūlyti Molotovo kolektyvinio saugumo planą, kuris turi tikslą amerikiečių jėgas atstumti per keletą tūkstančių mylių, tuo tarpu kai sovietų jėgos pasiliks Europos vidury.

Ar galima kalbėtis su sovietais

Kodėl ne? Bet neturi būti taip, kaip anoj pasakėčioj tarp vilko ir ėriuko. Derybos tik tada sėkmingos, kai jos vedamos tarp besiderančiųjų vienodo pajėgumo. Kitaip jos visada prives prie kapituliavimo tos pusės, kuri bus silpnesnė.

Gi šiuo metu jokia vakarų valstybė nėra nei kariškai, nei ekonomiškai pajėgi lygintis su sovietais. Bet jei vakariečių, susiskaldymas daro jų silpnumą, tai jų sąjunga sudarys jėgą.

Tad jei norima su sovietais pradėti pasikalbėjimą ir kad jis būtų efektyvus, viena būtina sąlyga reikalinga: kuo greičiausiai suorganizuoti vakarų Europą, prie kurios artimai būtų prisijungusi Anglija su savo Commonwealth. Ir ši Europa turi būti stipriai paremta Amerikos.

Bet ši sąjunga dar ne rytoj bus įgyvendinta.

Sovietų pasiūlymas sušaukti Europos konferenciją yra ženklas pradžios epistoliarinės diplomatijos tarp Rytų ir Vakarų.

Ar naująja Molotovo nota amerikiečiams, anglams ir prancūzams tikrai norima pašalinti šaltąjį karą ir įnešti santaiką tarp Rytų ir Vakarų?

Nėra jokios abejonės, kad tai tik manevras suskaldyti vakarų sąjungininkus. Tai yra noras, kad Europos Gynybos Bendruomenės planas nebūtų ratifikuotas Prancūzijoje.

Kodėl rusai tam priešinasi?

Tai ne dėl to, kad keliolika vokiečių divizijų įsijungs į Europos armiją. Rusams yra labai svarbu, kad tarp Vokietijos ir Prancūzijos nuolat tęstųsi nesantaika, nes tai duoda jiems progos laisvai šienauti Europos lankose. Rusija, kokia ji bebūtų, komunistinė ar caristinė, visada sieks ekspansijos ir jos pavergtos tautos tik jėga galės išsikovoti laisvę.

Rugpjūčio 15 dieną Prancūzija turės tarti savo galutinį žodį. Jei ji neratifikuos CED plano, Amerika ir Anglija Vakarų Vokietijai suteiks pilną suverenumą ir leis patiems vokiečiams apsiginkluoti, kad tuo būdu jie pajėgtų ginti savo sienas rytuose, kur sovietai jau seniai turi suorganizavę tvirtą Rytų Vokietijos armiją.

Reikia neužmiršti, kad šiandien po ginklu rusai turi 3.2 mil. kareivių, 30,000 tankų, 20,000 lėktuvų ir daug povandeninių laivų... Ir visa tai dar didinama.

Kam?

Aišku, ne paradui.

V. G.

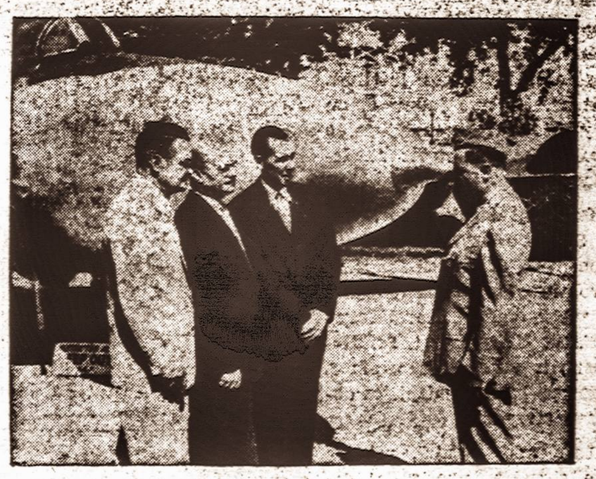

Aviacijos pulkininkas Donald F. Armstrong aiškina sprausminio lėktuvo veikimą. Klausosi (iš kairės į dešinę) W. B. Pettigrew, apylinkės civilinės gynybos viršininkas, dr. P. Daužvardis, Lietuvos konsulas Chicagoje ir Antanas Olis, Sanitarinio Distrikto prezidentas. Jie kalbėjo civilinės gynybos suruoštoje Lietuvių Dienoje, įvykusioje liepos 25 d., viename Chicagos parke. Tautinių šokių šokėjos.

ROCKEFELLERIENĖ GAVO DIVORSĄ

Jieva (Bobo) Rockefellerienė Reno, Nevada, teisme užtruko lygiai 14 minučių, bet į tą trumpą laiką gavo divorsą ir pusšešto milijono dolerių.

Sakoma, kad Jievutė nervingai kramčiusi gumą, kol teisėjas paskelbė, kad divorsas duodamas "daugiau kaip keturių metų persikyrų pagrindu."

"Praeitis baigta ir aš dabar laukiu laimingesnės ateities", — Jieva pareiškė reporteriams. Paklausta, ar yra koks nors pagrindas romansui tarp jos ir viešbučių savininko, milijonieriaus Charles W. Mapes, Jieva pakėlė akis ir atsakė: "Aš manau, kad dar per anksti."

Jieva Rockefellerienė, parodžiusi teismo sprendimą First National Bankui Nevadoje, perims į savo rankas du milijonus dolerių grynais ir pusketvirto milijono dolerių fondą, skirtą jai ir jos penkių metų sūnui Winthrop.

Jieva prisipažino, kad iki šiol ji neturėjusi laiko atsisėsti ir pagalvoti, kiek pajamų jai bus iš tų milijonų.

Dar prieš divorso gavimą, buvęs Rockefellerienės vyras apleido Nevadą, bevelk visą savaitę praleidęs su sūnum Winni, kurio jis nebuvo matęs nuo 1950 metų. Pagal susitarimą, Jieva augins sūnų, bet tėvas turės teisę ji lankyti. Rudenį sūnus pradeda lankyti mokyklą.

Jieva Paulekaitė, kaip žinoma, ištekėjo už milijonieriaus Rockefellerio 1948 m. pavasarį. Ji tada buvo tik ką divorsavusi turtingą bostonietį Richard Sears. Rockefellerial išsiskyrė 1949 m. spalio 27 d.

IŠ MŪSŲ SKAUTŲ GYVENIMO

Baigėsi Skautų Aido paskelbtas platinimo vajaus konkursas. Buvo varžytasi trimis grupėmis: tarp skilčių, tarp draugovių ir pavieniai.

Skilčių tarpe laimėtojais tapo I — II vieta Toronto šatrijos tunto oro skaučių Vaivorykščių skiltis ir Toronto Rambyno tunto Jūrų Būdžių vienetas. Draugovių tarpe pirmą vietą paėmė Kap. M. Kukučio Laivas Chicagoje. Pavienių platintojų tarpe pirmąją vietą išplėšė vyr. skltn. J. Danaitis iš Toronto. Visiems laimėjusiems įteiktos dovanos.

Pskth. V. Bričkus jaunimo pamėgtojo Skautų Aido techninis redaktorius ir meninės dalies prižiūrėtojas, sėkmingai baigė Toronto Meno Akademiją. Jis tapo atžymėtas Ontario provincijos gubernatoriaus medaliu.

Pskth. J. Bružinskas ir pskth. M. Sinkevičiūtė Anglijoje sukūrė lietuvišką šeimą. Abu jaunieji yra veiklūs Anglijos lietuvių skautų judėjime.

Rochesterio skautai ir skautės buvo išvykę dviem savaitėms stovyklauti. Stovyklai vadovauja pskth. P. Armonas.

Liepos 11 d. Clevelando jūrų skautai North East Yacht Club uoste nuleido į vandenį savo vėliavinį laivą "SS Capt. Darius — Cleveland 311".

P. J. Jarašiūnui su žmona tenka nepaprasta padėka, kad jie užleido jūrų skautams savo kiemą laivui padėti. Tas įgalino jūrų skautus tinkamai ir kruopščiai atlikti visus remonto darbus sausumoje.

Laivo nuleidimas į Erie ež. kiek užtruko, nes neturėta savos prieplaukos. Dėka laivo instruktoriaus jūrų skth. Vl. Petukausko asmeniško kontakto su Commodore George Chupick, Kapt. Dariaus laivui dabar N. E. Yacht Club uoste paskirtas pirmas dokas.

Stovyklaujančius Chicagos skautus, kurių suvažiavo apie 200, aplankė jūrų skautininkas P. Labanauskas, kuris su dviem amerikiečiais palydovais įrašė į juostas dalį įspūdingo laužo, ir, pasitaikius progai, perduos ją į Lietuvą.

Pskth. A. A. Treinys baigė Lincolno technikos institutą Bostone. Jis nuo jaunų dienų aktyvus skautybės judėjime, o dabar dalyvauja vietos akademikų skautų veikloje.

Ketvirtoji Akademinio Skautų Sąjūdžio stovykla, įvykusi liepos 3—5 dd. netoli Detroito, buvo visais atžvilgiais sėkminga. Vyriausias Skautininkas prof. St. Kairys, prof. St. Kolupaila ir visa eilė profesūros, ir gausus būrys studentijos dalyvavo stovykloje.

Clevelando skautai, užbaigę savo stovyklą, nuoširdžiai dėkoja vilniečiui Čiutui, kuris užleido savo žemę skautų stovykloms.

Atlanto pakraščio lietuvių skautų stovyklai, kuri įvyks rugpjūčio 28 — rugsėjo 6 dienomis, vadovaus šie asmenys: A. Banevičius (Boston) — viršininkas, tėvas Vaišnys, S. J. (Chicago) — dvasios vadovas, D. Barmutė (Boston) — skaučių vadovė, V. Pileika (Hartford) — skautų vadovas, R. Kezys (New York) — skautų vyčių vadovas.

Detroito Gabijos ir Baltijos tuntų skautiškoji tautinių šokių grupė iš 16 šokėjų Kanados Windsoro mieste 100-mečio šventėje puikiai reprezentavo lietuvius. Ši grupė jau daug kartų žavėjo savo šokiais amerikiečius bei lietuvius, įskaitant pasirodymus per televiziją. Grupei vadovauja G. Gobienė.

Dr. M. Budrienė, Akademinio Skautų Sąjūdžio pirmininkė, gyv. Chicagoje, paaukojo savo atostogas akademinių skautų lankymui rytiniuose pakraščiuose. Liepos 29 d. ji dalyvavo bendroje New Yorko akademikų ir filisterių skautų sueigoje. Sueigoje be visos eilės jaunesnių akademikų, dalyvavo ir dr. H. Lukaševičius (ASS New Yorko Sk. pirm.), dr. A. Musteikis, dr. A. Grušnys ir kt.

SĖKMINGAS PIKNIKAS

UNION CITY, CONN. — Praeitą sekmadienį Linden parke įvyko SLA ketvirtojo apskričio piknikas. Tai buvo jubiliejinis piknikas, nes šis apskritis suorganizuotas prieš 40 metų.

Piknikas, kaip ir kasmet, buvo sėkmingas. Svečių suvažiavo iš visos Conn. valstybės. Tvarka buvo pavyzdinga. Šį kartą šeimininkavo ansoniečiai. Programa taip pat buvo įdomi. Be to, su savo programa dalyvavo ir skautės. Programai vadovavo žinomas veikėjas Jokubas Trečiokas. Kalbėjo SLA veteranai, Jonas Tareila ir Jonas Žemantauskas. Programos vedėjas pakvietė kalbėti tokius veikėjus, kaip T. Visockis, Tamas Matas ir kt. Abu kalbėjo apie reikalą stiprinti Susivienijimą ir kartu rūpintis Lietuvos laisvinimu. Jų kalbos buvo turiningos ir pilnos ugnies.

Paskiausia buvo pakviesti kalbėti svečiai iš New Yorko, M. Brakas ir J. Tysliava. Savo įdomioje kalboje, M. Brakas dalyvius ta proga pasveikino mažlietuvių vardu.

Pikniko nuotaika buvo gera. Svečiai pradėjo skirstytis apie sutemas.

R.

● Praeitą antradienį nukrito du lėktuvai. Sprausminis lėktuvas nukrito Wantagh, L. I. Žuvo lėktuvo vairuotojas. Be to, sužeista 17 vietos gyventojų, nes lėktuvas, krisdamas, sugadino 30 namų. Tą pačią dieną Preston, Conn. laukuose nukrito prancūzų keleivinis lėktuvas, bet visi 37 keleiviai išsigelbėjo.

K A R Y S, kuris prieš 35 metus buvo pradėtas leisti Kaune Lietuvos kariams, dabar vėl pasirodo Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

Tai pasaulio lietuvių buv. karių patriotinis žurnalas.

Metams 5 dol. Rašykite:

K A R Y S
680 Bushwick Ave.,
Brooklyn 21, N. Y.

John Baltaduonis
FRANKFORD AVENUE
CAFE
1700 Frankford Ave.,
PHILADELPHIA, PA.

WILLIAM VALAITIS
Visokeriopas automobilių taisymas
1730-2 E. Moyamensing Ave.
Philadelphia, Pa.
Tel. Howard 8-0596

THOMAS MATAS
REAL ESTATE
81 Fox Street
Waterbury, Conn.

KARLONAS
Funeral Home
Lietuviams tarnauja daugiau, kaip 20 metų.
280 CHESNUT STREET,
NEW BRITAIN, CONN.
Tel. 9-1181

J. MARKIEWICZ
AND
SONS, Inc.
Tel. LOcust 2-9229
Laidotuvių Direktoriai
15 Trumbull Street
New Haven, Conn.

QUALITY MARKET
VICTOR ABECUNAS, Sav.
356 PARK STREET,
NEW BRITAIN, CONN.

Eleonora Dvarionaitė-Miniukienė

Lietuviai Amerikoje susilaukė naujos muzikės asmenyje Eleonoros Dvarionaitės-Miniukienės, kuri birželio 10 d. baigė Julius Hart Muzikos kolegijoj mokslą, įsigydama bakalaureato laipsnį. Miniukienė su vyru Valeru ir sūneliu atvyko Amerikon 1949 m. rugsėjo 29 d. kaip karo tremtinė, apsigyveno Hartforde, čia įstojo į muzikos kolegiją ir 4 metus rimtai studijavo, baigdama ją su pažymėjimu. Dabar ji eina vargonininkės pareigas šv. Luko bažnyčioje.

Eleonora Dvarionaitė-Miniukienė — žemaičių krašto dukra, bet augo ir vidurinį mokslą baigė Liepojoje, įstojo į anglų kalbos pedagoginį institutą Rygoje, kur ji susipažino su pedagogine filosofija. Eleonora, grįžusi į Lietuvą, baigė (1941 m.) fortepiono klasę, kai kai Kauno konservatorijoje buvo direktorium prof. K. V. Banaitis. Piano ji mokėsi pas savo dėdę, komp. Balį Dvarioną.

Eleonora ir Valeras Miniukai antruoju maskolių antplūdžiu tapo karo tremtiniais. Vokietijoj gyveno nepavydėtino tremties gyvenimo sąlygose. Bet Lietuvos tragedija ir tremties gyvenimas nepalaužė Eleonoros pasiryžimo. Atvykę į laisvąją Ameriką, gražiai įsikūrė, nes Eleonoros vyras, V. Miniukas, atsivežė iš tėvynės inžinieriaus mokslą, pagilino jį Amerikoje, ir tai jiems padėjo nugalėti sunkias gyvenimo sąlygas.

Miniukienė nepasitenkina savo laimėjimu, ji ruošiasi įsigyti magistro laipsnį piano skambinime. Jauna, energinga ir labai darbšti lietuvaitė, netenka abejoti, savo tikslą pasieks. Reikia pasakyti, kad Miniukienė aukšto lygio inteligentė, laisvai kalba latvių, rusų, vokiečių ir anglų kalbomis, pavyzdinga lietuvaitė, populiari lietuvių ir amerikiečių muzikos rateliuose ir visuomenėje. Ji nešykštėja patalkinti lietuviams meno pramogose kaip pianistė. Nekartą, prel. J. Ambotui prašant, atliko vargonininkės pareigas bažnyčioje.

Dabar Miniukienė turi privačią muzikos studiją, 25 mokinius, kasmet surengia mokinių koncertą Bushnell Memorial salėje.

Mes linkime mūsų jaunai muzikei sėkmės.

V. M. Č.

●

LIETUVIAI BRITANIJOJE

Daugumas lietuvių D. Britanijoje gyvena miestuose. Žymesnės kolonijos yra Londone, Glasgove, Manchesteryje, Bradforde, Nottinghame, Coventryje, Birminghame, Derby. Daugumas lietuvių dirba tekstilės ir metalo pramonėje. Į D. Britaniją 1947—48 m. iš Vokietijos atvyko apie 6,000 lietuvių, kurių čia liko tik apie 3,000, nes kiti išvyko į Kanadą ir JAV.

Bradfordas yra žymiausias Anglijos tekstilės pramonės centras, kuris turi apie 3,000 gyventojų. Šiame mieste gyvena apie 300 lietuvių. Tai daugiausia šeimos su mažais vaikais, kurių čia skaitoma apie 60. Visi dirba tekstilės fabrikuose, beveik kiekviena šeima turi savo nuosavus namus, gyvena neblogai.

Nottinghamo lietuvių kolonija, kurią sudaro apie 250 lietuvių yra viena iš veikliausių. Čia įvyksta gerai parengti minėjimai, koncertai ir suvažiavimai.

D. Britanijoje veikia trys vargo mokyklos: Bradforde, Manchesteryje ir Corby. Artimiausiu laiku numatoma atidaryti šios rūšies mokyklas Londone, Nottinghame ir kitose kolonijose.

JUCUS SISTERS RESTAURANT
Stasys Jucus, Vedėjas
(Lakūno Dariaus brolis)
Atdara visą naktį.
(47th St. ir Ashland Ave.)
1608 W. 47th STREET, CHICAGO, ILL.
LAfayette 3-9670

TURITE VAIKŲ, AR TURIT JIEMS
LIETUVOS ISTORIJĄ?
Ši knyga tik dabar išėjo iš spaudos. Be jos negalite apsieiti namuose, jei norite savo vaikus supažindinti su savo krašto ir savo tautos praeitimi.
Knygą parašė istorikė Dr. V. Daugirdaitė-Sruogienė. Ji taikoma mūsų lituanistinėms mokykloms, bet lygiai įdomi ir visiems, besidomintiems Lietuvos praeitimi. Knyga didelio formato, 200 psl., gausiai paveiksluota, su Vytauto Didžiojo laikų Lietuvos žemėlapiu, įrišta į kietus viršelius. Kaina — 3 dol. Užsakantiems knygą didesniais kiekiais daroma nuolaida. Užsakymus ir pinigus siųskite:
TERRA
748 WEST 33rd STREET, CHICAGO 16, ILL.

DR. KAZIO GRINIAUS ATSIMINIMAI

Dr. Kazys Grinius paliko labai daug savo atsiminimų apie lietuvių tautos kovas dėl laisvės, visuomenines lietuvių organizacijas ir paskirus veikėjus. Kiekvienam, kuris nori geriau susipažinti su mūsų tautinio gyvenimo praeitimi, jie turi nepaprastai didelę vertę.

Pirmasis dr. Kazio Griniaus atsiminimų tomas buvo išleistas tremtyje, Vokietijoje, bet medžiaga kitiems tomams dar tebėra rankraščiuose, nors jau praėjo ketveri metai nuo buvusio Lietuvos Respublikos Prezidento mirties. Juos reikia galimai greičiau atspausdinti.

Šituo tikslu Chicagoje susiorganizavo komitetas iš buvusių dr. Kazio Griniaus draugų, artimųjų bendradarbių ir jo visuomenės veiklos rėmėjų, kurių vardai ir pavardės yra po šiuo pranešimu.

Komitetas yra susitaręs su Kristina Griniene, velionies palikimo paveldėtoja, ir netrukus bus inkorporuotas Illinois valstybėje, kaip ne pelno tikslams draugija. Jisai atidarė sąskaitą Universal Savings and Loan Association. Komiteto adresas yra toks:

Dr. Kazio Griniaus Komitetas
1739 South Halsted Street,
Chicago 8, Illinois.

Komitetas susitarė su p'rpirmojo atsiminimų tomo leidėjais dėl jo platinimo. Asmenys, kurie nori jį įsigyti, yra prašomi kreiptis į šį komitetą, atsiųsdami po $2.00 už egzempliorių.

Antrąjį tomą rengiamės išleisti dr. Kazio Griniaus penkerių metų mirties sukakties proga, kuri įvyks 1955 metų birželio 4 dieną. Tik'mės, kad plačioji lietuvių visuomenė šį darbą parems, nes dr. Griniaus palikti raštai yra svarbus visai lietuvių tautai reikalas.

Dr. Kazio Griniaus Komitetas

Dr. P. Grigaitis, pirm., Mečislovas Mackevičius, vicepirm., Mykolas Simokaitis, ižd., dr. Bronius Zubrickas, iždo globėjas, Martynas Gudelis, sekr.

Nariai: Kristina Grinienė, dr. Antanas Garmus, Kazys Liutkus, Balys Dundulis.

Adv. A. O. Šalna, Lietuvos Garbės Konsulas, Bostono Advokatų Sąjungos (Boston Bar Assočiation) pranešimu, perrinktas Committee on Unlawful Practice of Law nariu. Ši komisija prižiūri advokatų ir įvairių kitų profesijų teisių praktikavimą.

LIETUVIS — AUSTRALIJOS BOKSO ČEMPIONAS

Liepos 5 d. Sidney lietuvis Pr. Mikus-Mikuličius, nugalėjęs kietoje kovoje jauną, bet daug žadantį Bill Larigo, išsikovojo Australijos vidutinio svorio čempiono vardą. Už rungtynes Mikus gavo 360 sv., o už kitas gaus 1000 sv. Pr. Mikus yra pirmasis iš "naujųjų australų", išsikovojęs Australijos čempiono vardą. Jis yra 24 m. amžiaus, gyvena Melbourne ir laikraštininkams visuomet pabrėžia esąs lietuvis. Dažnai australų laikraščiai, ypač po pastarųjų rungtynių, dar prideda "geležinis lietuvis". Mikui pagerbti Melburno LB valdyba ruošia vaišes.

BOLIVIJOS LIETUVIAI

Pasirodo, ir čia esama lietuvių, tik nedaug. Santa Cruz mieste gyvena su savo šeima Jonas Laurinavičius, kilęs iš Veprių v., Ukmergės apskr., Antanas Laurinavičius su šeima — Sucrės mieste, o jų giminės Elena ir Jonas Osauskai — Cochambos mieste. A. Laurinavičius turi lietuviško kruopko fabriką, už kurį yra gavęs sidabro medalį ir garbės diplomą, o šiemet tikisi gauti aukso medalį. J. Osauskas specializuojasi alaus dirbimo technikoje, visi gyvena pasiturinčiai.

ŠAUKIAMAS LIETUVIŲ EVANGELIKŲ LIUTERONŲ SINODAS KANADOJE

Lietuvių ev. liut. visuomenei ir parapijų daugumai pageidaujant, kviečiami visų Jungtinėse Amerikos Valstybėse ir Kanadoje esančių lietuvių ev. liuteronų parapijų atstovai ir kunigai dalyvauti Lietuvių Ev. Liuteronų Sinode, kuris įvyks 1954 m. rugpiūčio 21, 22 ir 23 dd. Toronte. Lietuvių name, Dundas W. ir Ossington gatvių kampas.

Sinodas šaukiamas Kanadoje todėl, kad jiems sunkiau atvykti į JAV.

Visų parapijų atstovus ir kunigus kviečiame dalyvauti pirmame istoriniame lietuvių ev. liut. Sinode, kuris apjungs JAV ir Kanados lietuvius evangelikus.

Kunigai ir parapijų pirmininkai yra prašomi pranešti kiek ir kokie atstovai atstovaus jūsų parapijas. Žinias prašome siųsti dr. K. Gudaičiui, 10059 So. Perry Ave., Chicago 28, Ill.

Nakvynės, registracijos ir kitais klausimais prašome kreiptis:

Mr. J. Preikšaitis, 1330 Dundas W. St., Toronto, Ont., Canada. Taip pat atvykę į Toronto, prašome kreiptis tuo pačiu adresu. Tel. ME 9347 arba LA 1036.

Šį kvietimą pasirašo:

Dr. K. Gudaitis, pask. Lietuvos Ev. Liut. Konsistorijos prezidentas, kun. J. Pauperas, Lietuvos Ev. Liut. Sinodo vice senjoras, Chicagos Ziono parapijos klebonas, prof. K. Žalkauskas, Lietuvos Ev. Liut. Konsistorijos prokuroras, inž. J. Preikšaitis, Lietuvos ev. liut. Sinodo valdybos narys ir Toronto Ev. Susivienijimo parapijos pirmininkas, kun. P. Dagys, New Yorko, Bostono ir Toronto Sus. parapijų klebonas, L. Tonas, New Yorko Parapijos Tarybos pirmininkas, A. Klemas, Bostono ev. parapijos pirmininkas, G. Borchertas, Chicagos Ziono parap. pirmininkas, adv. J. Stikliorius, Philadelphijos parapijos atstovas, M. Milkeraitis, Hamiltono Susivienijimo parapijos atstovas.

KERSTENAS ROMOJE

Romoje trumpam laikui buvo apsilankęs kongresmanas Kerstenas su dukterim. Jis šį kartą čia nieko neapklausinėjo.

Amerikos Ambasados charge d'affaires Elbrige Durbrow padarė priėmimą Kerstenui pagerbti. Priėmime dalyvavo min. prie Šv. Sosto S. Girdvainis ir P-bės sekretorius S. Lozoraitis jr., o taip pat V. Lozoraitienė. Dipl. šefas tuo laiku buvo išvykęs į užsienius.

A. Kamenjarin
Real Estate

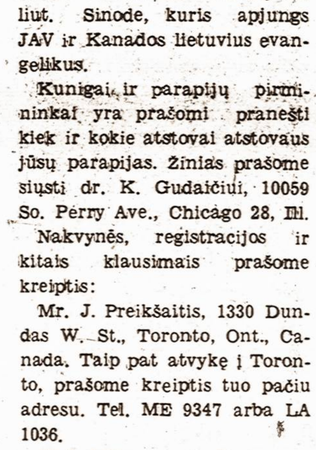

Įsteigta 1914 m.
Paskolos — Nuoma — Apdrauda
Safety Deposit Boxes
Lietuviams žinoma įstaiga
3042 Wentworth Ave.
Chicago 16, Ill.
Tel. CAlumet 5-4663

PHILADELPHIA, PA.

MALONI LIETUVIŠKA UŽEIGA
ANTHONY BALCHIUNAS, SAV.
113 SOUTH 34th STREET
Arti Pennsylvanijos Universiteto

PETER DAVIDONIS
VYNAI — LIKERIAI — ALUS
2327 Brown Street Philadelphia, Pa.

ADAMS' CAFE
RESTORANAS IR BARAS
941 SPRING GARDEN, PHILADELPHIA, PA
Tel. PO 5-9566

TRAUN'S BAR
AUGUST TRAUN, Sav.
N. E. cor. 7th and DAUPHIN STREET, PHILADELPHIA, PA
Tel. PO 5-6785

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS
LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601-2 So. 2-nd Street Tel. DE 4-5136
PHILADELPHIA, PA

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 Mt. Vernon Street Telefonas Popiar 4119
PHILADELPHIA, PA
Moderniška laidojimo įstaiga: didelė graži koplyčia, erdvi salė su baru, pakeliui vingiems suteikiama nakvynė — viskas nemokamai. Nelaimės valandą kreipkitės į mūsų įstaigą, dieną ir naktį — mes visados pasirengę suteikti geriausį patarnavimą.

JUOZO GINKAUS SUKAKTĮ MININT

J. A. VALSODA

Brooklyniškis Juozas Ginkus, neseniai atšventęs savo 65 m. amžiaus sukaktį, yra vienas judriausiųjų Amerikos lietuvių. Atliktieji Ginkaus darbai verti platesnio garso.

Juozas Ginkus kilimo nuo Šiaulių. Gimė Joniškėlio miestelyje. Tėvas — Stanislovas iš Meškučių, motina Barbora Radvilaitė — iš Joniškio. Ginkų lizdas buvęs Ginkūnų dvaras, netoli Šiaulių. Tėvas nuo senų laikų — prekybininkas, supirkinėtojas, savo prekes parduoti veždavęs į Rygą, Mintaują ir kitur. Motina buvo šviesi moteris, baigusi pradžios mokyklą, pasižymėjusi vaišingumu. Juozas augo tarp 4 brolių ir 4 seserų, iš kurių nevienas yra ėjęs ar baigęs aukštąjį mokslą Petrapilyje.

Juozas buvo "miręs"

Iš pat jaunumenės Juozas savo tėvo buvo pratinamas padėti prekyboje.

Dešimtmis kartų Juozas yra vežinėjęs tėvo prekes į Rygą. Viena tokia kelionė vos Juozą nenuvarė anapus. Grįždamas iš Rygos, buvo smarkiai išgąsdintas, kad turėjo sirgti 7 mėnesius. Ir šios ligos metu Juozas buvo "miręs". Namiškiai tikrai tuo buvo įsitikinę. Jau buvęs pašarvotas ir sudegtos žvakės. Parapijos varpininkas atskambinęs už Juozo "vėlę". Ir, žinoma, būtų palaidoję, jei ne atsitiktinai pas Ginkus užsukęs iš Palangos dr. Vaineikis nebūtų pastebėjęs baisios klaidos.

Juozo Ginkaus jaunystėje Šiaulių apylinkėje lietuviška atgimimą skleidė stud. Marma, mokęsis Petrapilyje. Tasai šviesuolis daug įtakos padarė jaunimui, jų tarpe ir Juozui.

Rengdavo vaidinimus. Kartą Kalnelio kaime Marmos vaidintojai buvo žandarų užkliupti ir suimti. Bet kleb. kun. Šiaučiūnas juos greitai išvadavo. Prie vadavimo prisidėjo ir Ginkaus tėvas, buvęs arčiau pažįstamas su pristavu.

Vieni šaudydavo, kiti plytas mėtydavo

Nerami buvo šio amžiaus pradžia Rusijoje. Bruzdėjimai prieš carą buvo persimetę ir į Lietuvą. Siausdavo baudžiamieji būriai. Kartą tokie būriai užklupo joniškiečius ir iš patrankų apšaudė 28 namus, juos apgriaudami. Tada joniškiečiai susimetė į šventorių ir akmenimis bei plytomis gynėsi nuo nelabųjų. 6—8 žmonės buvę nušauti.

Energingam jaunuoliui Juozui pasidarė karšta. Grėsė sūdymas, be to, artėjo ir karjuomenės metas. Ilgai nelaukęs pasuko į Rygą, kurią jau gerokai pažino. Čia mokytojavo Ginkaus tetėnas, pas kurį ir prisiglaudė. Buvo įstojęs į gimnazijos pirmąją klasę. Bet trumpai. Nutarė patraukti į Ameriką. Motina palydėjo iki Šiaulių, o Šiaulių žydeliai — iki Tilžės. Žydelių būta sukčių, ir Juozą gerokai apipešė.

Atsidūręs Tilžėje, Juozas turėjo ilgiau užgaisti, nes tuo metu ten siautė cholera. Girdi, sirgę 2,000—3,000 emigrantų. Tačiau būdamas tvirtos sveikatos, ligos nebuvo pagriebtas, ir pagaliau pajudėjo per Hamburgą į Ameriką.

Į Ameriką atkeliavo 1908 m. Visų Šventųjų dieną.

Vėliau į ši kraštą atkeliavo ir keli kiti Juozo broliai. Šiuo metu jie jau yra mirę. O apie savųjų likimą Lietuvoje neturi jokių žinių.

Pirmieji žingsniai Amerikoje

Pirmieji žingsniai Amerikoje Juozui Ginkui, kaip ir daugeliui to meto ateivių, buvo nelengvi. Negreitai gavo darbą ir nelengvai susirado pastogę.

— Apsistojau, — sako Ginkus, — pas Praną Rimkų New Yorke. Tai buvo jau seniau atvykęs Amerikon mūsų pažįstamas. Laiškuose gyrėsi, kad gražiai gyvenąs, bet kai aš pas jį atvykau, tai pamačiau, kad jis nieko neturi ir gana skurdžiai gyvena.

Taigi J. Ginkui teko prieglaudos ieškoti kitur. Kampą gavęs pas Vaitkūnienę, kuri išnuomodavo kambarius. J. Ginkus, ieškodamas darbo, patraukė į cukraus fabriką Domino, kur savo laimę bando ir dabartiniai ateiviai. Bet čia darbo negavęs. Turėjęs vėstis atsitiktiniais darbais: šaltkalvėje, geležies liejykloje nešęs geležis ir kt. Pamatęs, jog nemokant amato, tenka sunkiai dirbti, J. Ginkus vakarais pradėjo mokytis stiklo dirbinių mokykloje, kurią baigė per ketverius metus. Po to iš Brooklyno išvažiavo į New Bedford, Mass., kur gavo darbą savo specialybėje.

Bet J. Ginkų traukė atgal į Brooklyną, kur buvo gausinesnė lietuvių kolonija. Todėl 1913 m. sugrįžo atgal, išmoko fotografo amato, ir kartu su Klimu Maspethe atidarė foto studiją. Po trijų metų įsigijo Brooklyne savo studiją. Darbo turėjo gana daug, net reikėjo samdyti darbininką. J. Ginkus dar ir dabar didžiuojasi padaręs didelius paveikslus pirmojo Lietuvos prezidento Antano Smetonos, Esnesto Galvanausko ir Jono Vileišio, pirmojo Lietuvos pasiuntinio Amerikoje. Šiais paveikslais buvo papuošta Lietuvos atstovybė Washingtone.

1921 m. balandžio 21 d. pradėjęs saldainių prekybą, kuria ir dabar verčiasi.

Įsitraukia į visuomeninį darbą

Nuo pat atvykimo į Ameriką dienų, J. Ginkus pradėjo dalyvauti visuomeniniam gyvenime. Atvažiavęs New Yorkan už poros dienų aplankė Vienybės redakciją ir čia įsirašė į Simano Daukanto dramatišką draugiją. Dalyvavo lietuviškų veikalų vaidinimuose ir Miko Petrausko vadovaujamame chore. Pamėgęs dainą, pradėjo pas Čiurlionį mokytis skambinti pianinu, įsigijo savo pianą ir gerokai pramokęs muzikos. Su Miku Petrausku mokinių koncerto metu skambinęs scenoje ir sulaukęs pasisekimo.

Jam, kaip sako dabar J. Ginkus, pirmoje eilėje rūpėjo lietuvybė. Todėl glaudėsi prie tų draugijų, kurios daugiausia rūpinosi lietuviškais reikalais. Tautiniam judėjimui Brooklyne vadovavo Širvydas ir jo įtakoje persiėmęs tautininkų mintimis. Vėliau prisidėjęs prie tautinės krypties organizacijų steigimo.

Kalbėdamas apie lietuvišką veiklą Amerikoje, J. Ginkus visada atsimena sunkiuosius Nepriklausomos Lietuvos gyvenimo momentus. Lenkų ultimatumo metu buvo būtinas reikalas greitai sukviesti lietuvių protesto mitingą. Lenkai padarę įtakos į radijo stotį ir iš ten neleido pranešti apie įvyksiantį mitingą. Bet pranešimą įterpęs į anglių skėlbimą, ir visi supratę, kur reikalas ir gausiai atsilankė į mitingą.

J. Ginkus ir tremtiniai

Yra verta dėmesio J. Ginkaus veikla tremtiniams padėti. Jis ilgai dalyvauja BALFo centre, kaip vienas jo direktorių, turi įsteigęs tos organizacijos skyrių, jo prekybos vietoje kiekvienam vajuje veikia atskiras aukų rinkimų postas.

Nemažai J. Ginkus padėjo ir atvykusiems į Ameriką tremtiniams. Naujakuriams parūpinęs apie 300 butų ir kambarių, padėjęs gauti darbus ir kuriantis parėmęs medžiagiškai.

J. Ginkus yra nuomonės, kad naujakuriai perdaug blaškosi į šalis, gausiai steigia savo organizacijų, bet per mažai palaiko senųjų ateivių draugijas, kurios daug padarė ir yra pajėgios padaryti, pavyzdžiui, — Susivienijimas Lietuvių Amerikoje.

Manąs, kad dabar, kada Lietuva nešą sunkią priespaudą ir visa tauta yra dideliam pavojuje, visi lietuviai turėtų būti daugiau vieningi ir užmiršti politines aistras bei ginčus. J. Ginkaus nuomone, yra kalti tie, kurie sukaupė savo ir kreipia visuomenės dėmesį į tarpusavio ginčus, vietoj savo jėgas atidavę bendrai kovai Lietuvos laisvinimui, "Tokiu blaškymusi ir nesutarimu mes tik džiuginam Lietuvos priešus", — sako Ginkus.

Ginkus "pamokslauja"

Brooklyne tautinės minties žmonės — tada tautiečiai, kaip minėta, buvo prisiglaudę po Vienybės redaktoriaus Širvydo sparnu. Ginkus buvo vienas

Juozas Ginkus

Širvydo talkininkų. Trūkdavo paskaitininkų, tai Širvydas, be kitų, siųsdavęs ir Juozą paskaitų laikyti, žinoma, iš anksto jas paruošęs. Juozas turėdavo atmintinai išmokti. Ir tada berdavo kaip žirnius.

Tai buvę laikai, kada į paskaitas rinkdavosi minios lietuvių, o ne keli kaip dabar.

Visą laiką Brooklyne Ginkus buvo vienas tautininkų šulų. Visoje eilėje tautinių organizacijų turėjo svarbių pareigų, dažnai būdamas pirmininku. Už nuopelnus tautinei veiklai Ginkus yra išrinktas Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos 1 skyr. garbės pirmininku.

Studentų rėmėjas

Kai 1924 m. korp. Neolituania siuntė savo atstovus Amerikon parinkti pinigų jų namų statybai Kaune, tai ir čia Ginkus su Pranu Narvydu visokiais būdais padėjo. Už tai abu šie vyrai yra Neolituanijos korporacijos mecenatai.

Taip pat Ginkus padėjo dr. Basanavičiui ir Yčui, kai jie prieš pirm. pas. karą buvo Amerikon atvažiavę aukų Mokslo Dr-jai Vilniuje.

Sporto draugas

Visa širdimi Ginkus domėjosi sportu, dar ir dabar aistringas sporto garbintojas. Savo laiku Brooklyne yra vadovavęs Jaunųjų Vyrų Dr-jai, sudaręs lietuvių beisbolo komandą (tąsyk vad. jauktą!) ir taip pat suorganizavęs krepšininkus. Krepšinio rungtynės Klasčiaus salėje sutraukdavo 1,000 žiūrovų. Būdavo rungtyniaujama ir su amerikiečiais.

Ypač J. Ginkų traukė boksas. Buvo pasidaręs valdžios leidimą turįs boksų menedžeris. Per savo rankas praleido 15 boksininkų, jų tarpe Vinčą, Kanišauską, Skrudenį, Petrą Ramašauską. Ginkaus globoje Vinča turėjo 14 rungtynių, ir visas laimėjo.

Ginkus, nežiūrint savo amžiaus, ir dabar energingai prisideda prie Brooklyno Lietuvių Sporto Klubo veiklos.

Mėlynasis generolas

Jau pirmojo pasaulinio karo metu J. Ginkus su vėliau buvusiu kunigu Paulioniu, kleb. kn. Petkumi sudarė komitetą aiškinti ir paremti Amerikos reikalus lietuvių tarpe.

Prasidėjus antrajam pasauliniam karui, New Yorko meras La Guardia pakvietė Juozą Ginkų vadovauti valstybės bonų pardavime lietuvių tarpe. Savo radijo dėka Ginkus pardavė daugiau kaip už 1,000,000 dolerių bonų. Už tai Carnegie Hall iškilmėse, kur dalyvavo visų tautų atstovai, buvo apdovanotas auksine juosta ir gavo mėlynojo generolo titulą.

Taip pat to paties La Guardia buvo pakviestas civilinės apsaugos 92-ros stoties policijos vadu. Teko išbūti 5,000 val. civilinės apsaugos sargyboje. Atžymint Ginkaus nuopelnus šioje srityje, jam buvo suteiktas civilinės apsaugos leit. generolo laipsnis.

Ginkus ir radijas

Ginkus ir radijas, atrodo, tartum suaugę dvynukai, vienas be kito nesuprantami. Jo radijo programa bene seniausia iš lietuviškųjų. Šimtai kalbėtojų yra kalbėję per tą radiją, jų tarpe prezid. Antanas Smetona. Ginkaus plokštelių archyve yra daugiau kaip 1000 lietuviškų plokštelių.

Įdomu tai, kad J. Ginkus nė cento nėra prašęs iš savo klausytojų paremti programą, nors tai dabar labai madoje.

Į savo radiją Ginkus įdėjęs visą savo širdį ir, be abejo, tuo yra daug pasitarnavęs lietuviškumo reikalui.

(Nukelta į 8 psl.)

ĮVAIRIOS PASTABOS

Drauge (165 n.) buvo labai žiaurus straipsnis, "Argi tai irgi Lietuvos reprezentacija", už kurį atsakingas jo autorius V. K. Dragūnas, dabar atostogaujantis New Yorke. Jis puola Dipl. Šefą min. Lozoraitį ir pats, būdamas Vilniaus un-to teisių fakulteto auklėtinis, nori užmiršti teisinę pusę. Kitaip jis tokio straipsnio nebūtų rašęs, nebūtų garbinęs VLIKo ir jo pirmininko.

Bet ką gi Amerikoje veikė VLIKo pirmininkas? Štai pasiklausykime iš Draugo pranešimo apie prelatą ir karves.

Plačiai skaitomas Bostono arkivyskupijos savaitraštis The Pilot birželio 23 d. įdėjo apie prelatą ir karves tokį aprašymą:

"Prel. Krupavičius mano, kad amerikiečiai yra labai mandagūs ir kaipo pavyzdį nurodė tokį nuotaikingą atsitikimą: Lietuvai esant daugiausia žemės ūkio kraštu, prelatas sykį New Yorke turėjo progos žiūrėti, kaip New Yorko didelėj gatvėj buvo varoma karvių kaimenė. Jis negalėjo greit suprasti, kam judėjimą tvarkantis policininkas sustabdė ne tik visus automobilius gatvėje, bet ir ten varomas karves. Kai visas judėjimas buvo sustabdytas, jis išgirdęs, kad kas tai jį šaukia: Tėve, o tėve! Prašom eiti, tėve. Prelatas pagaliau suprato, kad tą judėjimą tvarkantis policininkas jį šaukiąs. Policininkas sustabdė visą judėjimą dėl prelato... ir prelatas vis dar nenorėjo eiti skersai gatvę" (Draugas nr. 154).

Ar šitas pasakojimas, kurį Draugas persirašė, nėra charakteringas, kaip prelatas žioplinėja Amerikoje ir ką jis kalba apie save eidamas pas arkivyskupus, senatorius ir kitus JAV valdžios žmones. Prelatas nemoka ar nesugeba kaip reikiant reprezentuoti. Tai rodo pavyzdys apie prelatą ir karves. Kogi prelatas atvyko į Ameriką? Pasižmonėti, Lietuvos aukso bandyti paimti ir... anekdotų pasakoti apie save.

Dr. B. Dirmeikis labai vykusiai atsakė prel. M. Krupavičiui dėl pasikalbėjimo su Draugo korespondentu (apie opoziciją). Atidarydamas Margučio radijo naują "Laisvų minčių valandėlę, teisininkas dr. B. Dirmeikis neališkias mintis padarė aiškiomis.

Laisvė savo kronikos skyriuje pranešė, kad A. A. Musteikiai susilaukė dukrelės. Gal būt Laisvei džiugu, kad A. Musteikis, lyliuodamas dukrą, užlyliuos visus savo visuomeninius darbus, į kuriuos jis labai neseniai įsikibo ir spaudoje labai išsireklamavo... o dar nieko nenuveikė.

Skaitėme spaudoje, kad du L. E. redaktorius p. Kapočius atleido. Mat, Kapočius pastebėjo, kad enciklopedijos perrašymas nėra redagavimas: visi redaktoriai gudrūs, kol galima nurašyti išleistuosius tomus. Be kita ko, mums atrodo, kad enciklopedijos leidimas pasibaigs išleistųjų tomų perrašymu, o Kapočiaus gautas pelnas turės būti atiduotas Lietuvos valstybei, iš kurios leidimo jis nėra gavęs.

J. S.

Pirty

GINČAS DĖL MUILO GABALO

— Kur mano muilas dingo? Kas mano muilą paėmė? Tirėjau tokį didelį gabalą.

— Ant to tavo muilo paslydau ir vos kojų nenulaužiau. Kažin kur jis nulėkė.

— Tai kas? Būtum užsimeldavęs į draugijas ir per kelis mėnesius nebūtų reikėję dirbti.

— Ne dabar. Visos draugijos pašalpą kerta ir kerta. Seniau "Gestlyvos Smerties sosaidė" mokėdavo 11 mėnesių, Susivienijimas 24 savaites. Galėjai žmogus apsimesti ligoniu ir geriau gyventi negu iš darbo. Dabar moka tik už kelias savaites, o ir pragyvenimas pabrango.

— Tai tiesa. Bet man atrodo, kad tų draugijų viršininkai muilina žmonėms akis. Pradėjo imti dideles algas ir daryti visokias išlaidas. Tiesa, ir nariai muilindavo draugijas.

— Kai kurių draugijų viršininkai prarijo jų išdus, kaip šuo muilą.

— Aš nugirdau judu kalbant apie muilą. Ar aš galiu įsikišti?

— Kodėl ne?

— Judu kalbate apie menkus dalykus. Švietas dabar toks purvinas, kad reikėtų daug stipraus muilo jį nuplauti. Vienas kitą apgaudinėja ir baugina, vienas kitam meluoja. Imkime bolševikus. Jie ginasi nesą bolševikai. Į Ameriką atbėgusieji vadizmo šalininkai sakosi esą demokratai. Laisvamaniai su kunigais susitūčiavo. Kunigai tik tokios Lietuvos nori, kur jie galėtų vyrauti. Rusija sakosi kovojanti už taiką, o vieną kraštą po kito ryja kaip šuo muilą. Ji pasiryžusi užvaldyti visą pasaulį, o Jungtinėse Tautose ir konferencijose tik muilina diplomatams akis.

— Gal tamsta ir teisybę kalbi. Bet tas gabalas muilo, kurį tamsta laikai, yra mano muilas. Kur jį radai?

— Buvau apsimuilinęs veidą ir tikrai nežinau.

— Taigi, kiti mums akis muilina ir dar mes patys jas muilinamė, todėl neatskiriame, kas mūsų draugas ir kas priešas.

Alvitas

BŪKITE SVEIKI

Draugui ir sau sveikatos knygą—vadovas

kurią parašė ir jau išleido Dr. Steponas Biežis. Šioje knygoje aprašoma suprantama lietuvių kalba svarbieji sveikatos išlaikymo dėsniai: kaip būti sveiku ir ilgai gyventi.

Ši svarbi knyga privalo rastis kiekvienoje lietuvių šeimoje. Kaina tik 2 doleriai su prisiuntimu. Tuojau užsisakykite. Užsakymus siųskite knygos autoriui:

DR. S. BIEŽIS, 3241 W. 66 Place, Chicago 29, Ill.
Telefonas—Republic 7-7868.

SAVINGS ACCOUNTS CORDIALY INVITED

LATEST QUARTERLY INTEREST — DIVIDEND
2½% Per Year
Plus Extra ¼% Per Year

Your Deposits in This Bank Are Fully Insured Up to $10.000.

THE Kings County SAVINGS BANK
135 BROADWAY at BEDFORD AVE.
539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue
Member Federal Deposit Insurance Corporation

KAUNŲ MAISTO KRAUTUVĖ
Lietuviškos dešros, skilandžiai ir kiti maisto produktai.
52 Hudson Ave.,
Brooklyn, N. Y.
Tel. UL 8-7821

RUBBER STAMPS
ENGRAVING
CONCORD STAMP
79 Warren St. New York, N.Y.
Tel. BEdman 3-6828

VIENYBĖ

LITHUANIAN WEEKLY
Established 1886

JUOZAS TYSLIAVA
Editor and Publisher

Editorial and Business Office:
412 Bedford Avenue
Brooklyn 11, N. Y.

EVergreen 4-0862
Entered as Second Class Matter
October 23, 1907 at the Post Office
of Brooklyn, N. Y.

Subscription Rates:
Advertising Rates on Application
CANADA and other countries $6.00
USA per year $5.00

KARAS DĖL FORMOZOS?

Nesistebėsime, vieną gražią dieną išgirdę, kad Amerikos karo laivai gina Formozos salą, kurią, atrodo, Kinijos komunistai rengiasi pulti. Tuo tarpu, tiesa, tegirdime karingus Pekino vyrų balsus. Bet nuo žodžių iki veiksmų — kelias trumpas.

Iki šiol tarp Jungtinių Valstybių ir Formozos nėra sutarties, laiduojančios karinę pagalbą Čiang Kai Šekui. Bet tai savaime suprantama. Septintajam JAV karo laivyno flotui dar prezidento Trumano laikais buvo įsakyta priešintis bet kokiam Formozos puolimui. Šį įsakymą patvirtino ir prezidentas Eisenhoweris, praeitais metais pareikšdamas, kad Amerikos karo laivai Formozos vandenyse yra pasiruošę veiksmams.

Kita vertus, yra manoma, kad Čiang Kai Šeko jėgos Formozoje yra pakankamai stiprios bet kokiam puolimui atremti.

Nėra abejonės, kad komunistinė Kinija ruošiasi užimti Formozą, kaip ji savo laiku užėmė Hainan salą. Bet taip pat nėra abejonės, kad Kinijos nacionalistai, JAV karo laivyno padedami, pagaliau triumfuotų.

Kaip ten bebūtų, bet žinios iš Pekino rodo, kad kelių dešimčių mylių vandens plotas, skiriantis Formozą nuo kontinento, netrukus gali nusidažyti Azijos sūnų krauju.

Sovietai, kurie prieš keletą metų nukreipė savo akis į Aziją, nesiliaus kurstyti kinus naujoms avantiūroms. Po Korėjos karo sekė Indokinija. Nesistebėsime, jei dabar eilė ateitų Formozai.

KRUPAVIČIUS IR ŠIMUTIS DU DIDIEJI LAISVINTOJAI...

Adv. Antanas Olis, ALT vicepirmininkas, aną savaitę plačiau pasisakė dėl nenutilstančių ginčų apie dr. Karvelio paskyrimą... apie ieškojimą „egzilinės valdžios", apie Vliko uždavinius ir ALT tikslus. Jis kalbėdamas per Margučio radiją, įsakmiai pabrėžė, kad Vliko rolė Europoje yra propagandinė. Amerikoj panašią rolę turi ALT.

Bet kaip gi yra iš tiesybės? Ar Vlikas ir ALT pasitenkina šiomis rolėmis? Visai ne. Šios dvi institucijos net visai nesirūpina Lietuvos laisvinimo propagavimu. Joms rūpi kitokie dalykai: daug įdomesni ir daug malonesni. Vlikui jau kelinti metai rūpi, ir jis sielojasi, kaip nugalėti diplomatijos šefą Lozoraitį? Kaip atimti iš jo galią ir atiduoti ją prelatui Krupavičiui. Vliko daugumai šis tikslas atrodo pats pagrindinis, ir jam jis telkia visą savo energiją... Ir visokiais būdais — krikščioniškais ir nekrikščioniškais — blefais, apgaulėmis, šmeižtais, niekinimais ir koliojimais Vliko vadai, arba, tiksliau, vienas prel. Krupavičius — keliauja iš vieno kontinento į kitą, iš vieno miesto į kitą — ir visur temato tik "Lozoraičio baubą"... Amerikoj, kur tik Krupavičius kalbėjo ir su kuo tik susitiko — visur ir visiems jis aiškino ne tai, ką Vlikas dirba ar planuoja ar ką yra padaręs, o tai, kaip jam sunku kovoti su Lozoraičiu, kaip sunku susitarti su diplomatais ir kaip baisiai nemalonu turėti reikalų su opozicija.

Apie du mėnesius Vliko pirm. Krupavičius trynėse po Ameriką, lankė ir bičiuliavosi krikščionių demokratų partijų suvažiavimuose, šventė savo kunigystės sukakčių pagerbimus, sakė pamokslus... ir mokė Amerikos lietuvius, kaip jie turi gyventi, norėdami būti geraisi patriotais... Ir visa tai jis darė su tokiu autoritetu, tarsi jis būtų lietuvių tautos apaštalas, vienas ir tik jis vienas težinąs, kuo maitinti mus aveles... Amerikos lietuvius. Reiškia, jo kelionės tikslas buvo ne kas kita, kaip tik atvežti Amerikon neapykantos, „partinių dūmų", aistrų ir kolionių. Paskalčius jo paskelbtus pasikalbėjimus Amerikoj ir Kanadoj, pasiklausius jo kalbų, tesužinai tik vieną dalyką: Vlikas yra vienintelis Lietuvos laisvintojas, kuriam talkininkauja ALTas ir kurį reikia ne tik gerbti, bet ir mylėti iš gilumos širdies ir mylėti daugiau negu artimą, savo namus, savo žmoną ar vaikus.

Tais "Vliko meilės" pamokslais prel. Krupavičius norėjo apstulbinti visus suvaidinti herojų ir sukelti ašaras Vliko garbei ir... naudai. Tais tuščiažodžiais Krupavičius norėjo nukreipti Amerikos lietuvių dėmesį nuo klausimo, kuriems galams Krupavičius čia atvažiavo ir dėl ko Amerikos Lietuvių Taryba jam išmokėjo per 2000 dolerių, surinktų iš prakaituojančių lietuvių.

Pradžioje buvo skelbiama, kad Krupavičius atvyksta lankytis valst. departamente labai svarbiu reikalu. Lietuviai skelbė, kad jis norįs gauti Amerikos vyriausybės pripažinimo ir norįs prieiti prie Lietuvos užšaldyto fondo. Laukėme jo lankymosi Washingtone ir sulaukėme... Prelatas nuvažiavo lydimas ALT trijų narių ir plus — vertėjo... Nuvažiavo, pasirodo, nepasiruošęs: nepasigaminęs jokio dokumento, o tik ant greitųjų sumetęs kelias palaidas mintis. Valst. departamente jis buvo valdininko priimtas. Bet apie ką ten su juo kalbėtasi, niekas nieko nežino: nežino net ji lydėjusieji asmenys. Jie težino tik tiek, kad gavo iš Tarybos kelionpinigių ir priedo padengti smulkioms išlaidoms. Važiavo visa krūva jų, nes juk malonu pasivažinėti, kai tau niekas nekaštuoja ir kai tau už visus malonumus sumoka kiti... kvailesni už tave.

Kam jie visi trys važiavo į Washingtoną ir lydėjo Krupavičių, nesugebėję net parūpinti jam rašomos mašinėlės, nesugebėję jam pabūti net vertėju ir tesugebėję tik drauge nusifotografuoti, mums, žiūrovams, nesudaro tatai jokios mįslės. Bet kodėl iš visos tos istorijos, tuščios, beprasmingos ir nuobodžiai kvailos, dabar daroma mistika ir aiškinama, jog ten, Washingtone, kelti "konkretaus pobūdžio" klausimai, jog gautas palankus "pritarimas" ir jog išlaidos ir pastangos apsimokėjo...

Kokius konkrečius klausimus gali iškelti Krupavičius Vlike, reikėtų turėti Saliamono galvą, kad galėtum tiksliai atsakyti, nes ir jis pats to negali padaryti. Apie norą, kad valst. departamentas pripažintų Vliką egziline vyriausybe, sako, net nebuvę kalbos. Tik tas neišmanėlis vertėjas nemokėjęs išversti ir pridaręs blėdies tiek, kad išėjus iš pasimatymo, delegacijos... nariai susibarė, susinervino ir ėmė aiškintis, kuris geriau iš jų moka angliškai... Deja, be vertėjo, kuris pasirodė irgi nebuvo kvalifikuotas, nė vienas iš dalyvavusių Tarybos narių nemokėjo angliškai tiek, kad būtų galėję susipras ti ir išdaiškinti valstybės departamente. Taigi, prel. Krupavičius atvažiavo į Washingtoną, be "rašomos mašinėlės" be "vertėjo", be memorandumo, bet su Tarybos trimis nariais... nemokančiais angliškai, bet labai norinčiais dalyvauti delegacijoj, kad galėtų nusifotografuoti...

Ir šiam didžiam... tikslui atkeliauta iš Reuttlingeno per jūras — marias, atkeliauta, kaip liūto, sutriuškinti Lozoraitį, pasiekti didžių laimėjimų valst. departamente, nuskinti laurų ateities garbei ir sugrįžti gladiatoriaus vainiku atkal į Reuttlingeną...

Jei visa tai nebūtų skaudu, būtų galima juoktis iki ašarų. Ir juoktis jau vien dėl to, kad kiti tave laiko durnium, patys būdami riboto supratimo. Sakykit, ar straipsniai apie Lozoraitį ir visokie aiškinimai, kurie beveik kasdien telpa Drauge, Tarybos pirmininko redaguojamame dienrašty, nėra pavyzdinė iliustracija, kaip nedaug tereikia smagenų, kad galėtum prikalbėti niekų, prišmeižti ir visus kitus paversti bepročiais... Krupavičiaus antrininkas, ponas Leonardas Šimutis, tas pats laisvintojas, kuris birželio 14 dieną Chicagoj minint Lietuvos žmonių ištrėmimus, išėjo į sceną ir pasiūlė visiems sugiedoti ilgiausių metų prelatui Krupavičiui už tai, kad jis mini savo kunigystės 40 metų sukaktį, tas pats Tarybos pirmininkas savo laikraštų talpina straipsnius apie Lozoraitį ir kitus diplomatus, kaip apie "intrigantus, senelius ir tinginius" (žiūrėk Draugo liepos 16 nr.). Tas pats Šimutis — Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas — talpina dr. Karvelio laiškus, pilnus nesąmonių, melagingus ir atsiduodančius blefu. Tas pats Šimutis talpina Krupavičiaus pasikalbėjimus, pilnus kaltinimų Amerikos lietuviams, jog jie nepakankamai aukoja Tautos Fondui, iš kurio jis ir Krupavičius galėtų važinėtis po Washingtoną ir kitur... svarbiais laisvinimo reikalais.

Paskutiniu laiku ir Naujienos pradėjo pūsti į Šimučio dūdą, kuri savo keliu yra paskolinta iš Krupavičiaus. Dr. Grigaitis savo Naujienų puslapiuose irgi panoro neatsilikti nuo Draugo kolionių Lozoraičio adresu. Tik visa bėda jiems abiem, kad jie nieko konkretaus negali surasti tam žmogui pakaltinti. Kaip jiems būtų miela ir brangu, kad min. Lozoraitis būtų apsivogęs Lietuvos laikais, kad jis būtų turėjęs bet kokią mažutę aferą, kad būtų turėjęs bent namus ar dvarą, būtų prekiavęs vynu ar skutęs lašinius, būtų dalyvavęs gruodžio 17 dienos perversme, dalyvavęs vokiečių nacių sudarytoj Lietuvos administracijoj, būtų išeikvojęs Lietuvos pinigų, būtų pasisiūlęs bendradarbiauti komunistams. Va, tada — tai tikrai būtų rimto pagrindo niekinti šimtą kartų daugiau, negu daroma dabar. Deja, min. Lozoraitis buvo rimtas, padorus ir sąžiningas nepriklausomos Lietuvos valdininkas, ir tai yra pati didžioji jo nuodėmė...

Kad Krupavičius su Karveliu dalyvavo visokiuose nešvariuose politiniuose bizniuose, tai tų dalykų Draugas ir Šimutis nemato. Nemato jų ir Naujienos, kurios kartais labai gražiai pavaidina meilę teisybei, kuri ne jiems ir ne jų politiniams draugams, o neva jų priešams, bado akis... Dr. Šimutis ir Grigaitis verkia viešai, kad iš Lietuvos fondo mokamos algos Lietuvos diplomatams. Jie tikri fariziejai, galėdami tvirtinti, kad tos algos būtų naudingesnės seneliams, kurių esama Amerikoje nemažai ir kurie pabėgę iš Lietuvos, čia nebegali sau duonos pelnytis...

Viename Draugo numery (liepos 17) buvo parašyta, kad visi Lietuvos diplomatai ir konsulai priklauso prie tinginių, senelių ir intrigantų grupės... Šimutis ir Grigaitis norėtų jiems pastatyti namus ir ten juos visus uždaryti. Lozoraičio, žinoma, nereikėtų įleisti net ir į tokius namus. Gal nereikėtų įsileisti į senelių namus ir ministerio Žadeikio, nes juk jis tarnauja siauriems politinių partijų tikslams. Taip buvo pasakyta paties Krupavičiaus (žiūrėk jo pasikalbėjimą Drauge).

Koks kilnus Tarybos uždavinių supratimas ir koks platus Lietuvos laisvinimo mostas: suvaryti visus Lietuvos diplomatus ir konsulus į senelių namus ir maitinti juos iš Lietuvos aukso fondo... O gal būtų daug gražiau juos maitinti iš Amerikos Lietuvių Tarybos surinktų pinigų? Žinoma, tada mažiau jų beliktų Šimučiui ir Grigaičiui, mažiau beliktų ir Krupavičiui, dar mažiau jų bematytų kiti Vliko nariai. Bet už tai tie dykaduoniai... konsulai ir diplomatai nebevalgytų iš jų neuždirbto lovio...

Nemanykit, tokios dienos nesulauksime, kad Taryba maitintų senelius... nekalbant jau apie senelius diplomatus ar konsulus. Tarybos „du didieji" turi užtenkamai vietos pinigams kitur, ir mes galime aukoti šimtais ir tūkstančiais, visi jie praeis pro jų sąskaitas, apie kurias mes nieko, o nieko nežinosime. Žinos tik Krupavičius ir Šimutis (nes ir Grigaitis ne viską gali žinoti). O Krupavičius paskelbs taip, kaip jis paskelbė pasikalbėjime Nepriklausomoj Lietuvoj, jog visi gali žinoti, kur ir kaip išleidžiami Tautos Fondan surinkti pinigai, bet pats Vlikas iki šiol dar nė karto nėra apyskaitos paskelbęs. Mes tik esame girdėję, kad Vliko pirm. gauna $600 į mėnesį, kad kiti vadovai Vlike gauna po $500, o Vliko nariai po $300. Vlike jų šiuo metu yra devyni, ir taip Šimutis išmoka iš mūsų visų kišenių, bet ne iš savo, Vlikui apie $3000 į mėnesį. Ar ne smagu? O kiek Šimutis išmoka sau ir savo Tarybos nariams? Apie tai irgi niekas ir niekados nesužinos.

Tegu, mums negaila tų pinigų. Gaila tik vieno, kad esame laikomi durniais, ir tokiais laikomi kelių žmonių, kurie, su niekuo nesiskaitydami, vaizduojasi esą viešpačiai, išmintingi, ir apaštalai.

V. Pakeltis

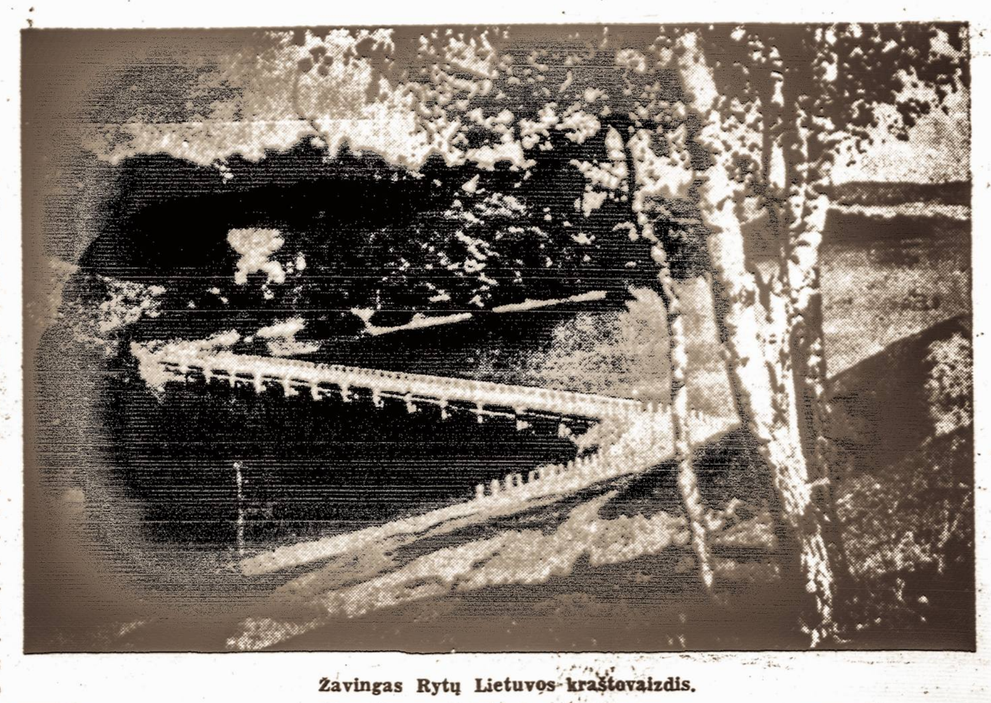

Žavingas Rytų Lietuvos kraštovaizdis.

LAIKAS BŪTŲ ATSISAKYTI NUO AISTRINGŲ PARTINIŲ KOVŲ

Mūsų spaudoje kiek gražių žodžių, išsireiškimų ir nurodymų buvo parašyta, kaip išlaikyti emigraciniame gyvenime lietuvybę, kaip vieningai reikia dirbti ir aukotis dėl savo pavergtos tautos išlaisvinimo. Ir tautinis susipratimas, lietuviškas vieningumas per visas tautines šventes bei minėjimus.

Galla, kad šioms kilnioms idėjoms įgyvendinti, nuolat kelią pastoja kai kurių partijų vadų sukeltos bereikalingos kovos, kurios visus gražius tautinius užsimojimus paverčia niekais. Gaila, kad tų triukšmingų kovų kėlėjai yra kai kurių partijų žmonės, kurie atstovauja savo partijas Vlike.

Kiekvienas lietuvis norėtų matyti, kad Vlikas iš tikrųjų būtų mūsų tautinis reprezentacinis organas, apimąs visas lietuviškas sroves bei sąjūdžius ir rimtai dirbąs produktingą Lietuvos išlaisvinimo darbą.

Bet reikia pripažinti, kad jis toks nėra. Kai kurių partijų atstovai Vlike, dažnai savo pareiškimais ir darbais blogai atstovauja lietuviškus reikalus. Paskutiniai kai kurių Vlike partijų vadų nepasisekimai "Bonnos atstovybės" atkūrime, JAV nepripažinimo Vlikui valstybinio organo teisių, išmušė partijų vadus iš lygsvaros. Vietoj savo netaktiškų žygių apgailestavimo, tų partijų vadai vėl atnaujino bolševikinio stiliaus triukšmingus puolimus prieš mūsų diplomatijos tarnybą, kuri demokratiškų valstybių pripažįstama ir palaikoma, prieš mūsų Nepriklausomos Lietuvos gyvenimą. Žodžiu, kai kurių Vlike esančių partijų vadai, netekę nervų, savo veikla nori pakirsti tą saką, ant kurios laikosi mūsų nepriklausomos valstybės testinumas, kuriuo kiekvienas lietuvis didžiuojasi ir deda vilčių nepriklausomos valstybės atgavime.

O krikščionių demokratų partijos nuomonės reiškėjas Draugas, pirmuoju smuiku griežia ir vadovauja destruktyviniam lietuviškam darbui. Rašydamas karingus straipsnius prieš nepriklausomos Lietuvos diplomatinę tarnybą, kartu paliečia paskutinį nepriklausomos Lietuvos laikotarpį, kad jis buvęs pilkas ir nedemokratiškas. O Drauge 169 nr. pasisako, kad jie siekia nepriklausomos Lietuvos koncentracijos lagerių, be spaudos cenzūros, kad kiekvienas lietuvis turėtų teisę būti kalbančiu ir mąstančiu lietuviu.

Atseit, norima įtikinti, kad kai krikščionys demokratai valdė Lietuvą, tikrai buvo demokratinė laisvė. Žinoma, kas nėra gyvenęs Lietuvoje, pasiskaitęs Draugo straipsnius apie krikščionis demokratus, gali susidaryti gerą nuomonę. Iš tikrųjų, kam teko gyventi visą laiką nepriklausomoj Lietuvoj, tas yra kitokios nuomonės, negu Draugas parašo. Juk krikščionių demokratų valdžia nepriklausomoj Lietuvoj pirmutinė įsteigė garsią Varnių koncentracijos stovyklą, per visą savo valdymo laiką valdė Lietuvą karo stovio pagalba ir spaudos cenzūra, kai kurių parapijų kunigai — vikarai sekė mokytojų ir valstybės tarnautojų gyvenimą, kurie pasirodydavo nepatikimi partijai, tie nuolat buvo kilnojami iš vietos į vietą. O po gruodžio 17 d. įvykio, krikščionių demokratų šulas dr. L. Bistras tapęs švietimo ministeriu, kai kurių parapijų kunigų ir kitų partiečių pagalba pradėjo didžiausią "valymą" visose mokyklose. Atstatydamas buvusios valstiečių liaudininkų ir socialdemokratų valdžios pastatytus gimnazijų direktorius, mokyklų vedėjus, o nepatikimus mokytojus iškeldami į prastesnes vietas, be persikėlimo pašalpų. Toks dr. Bistro "valymas" nepatiko tautininkams, kurie buvo priversti padaryti atitinkamus žygius.

Ypatingai krikščionių partijų veikėjams rašant apie nepriklausomos Lietuvos gyvenimą, reikėtų būti santūresniems.

Reikia pripažinti, kad jauna nepriklausomos Lietuvos valstybė, be demokratinių tradicijų, galėjo padaryti kai kurių mažesnių klaidų, bet visos tos klaidos išnyksta prieš didžius nepriklausomos Lietuvos laimėjimus ekonominiam ir kultūriniam gyvenime. Nepriklausomos Lietuvos laimėjimais mes didžiavomės prieš senas Europos valstybes. Tie laimėjimai buvo atsiekti visų lietuvių nepaprastu darbštumu ir pasišventimu.

Šiandien norėdami išlikti gyvi savo tautai, pasitarnauti Lietuvos valstybės išlaisvinime, turėtume būti ne tik žodžiu, bet ir širdimi vieningi, o partijų vadams reikėtų prie to nuoširdaus vieningumo prisidėti, atsisakant aistringų partinių kovų.

Br. Sidabras

Užbaigė karą

Indokinijos karas baigtas.

Šią žinią visas pasaulis sutiko su atsidusimu. Bet labiausiai atsiduso prancūzai, kurie jaučia, kad dabar nuo jų pečių nukris septynerius metus juos slėgusi sunki našta.

Šiandien prancūzai galvoja, kad naudingiau savo kareivius laikyti Europoje ir Afrikoje.

Ilgą laiką pasaulyje vyravo klaidingas įsitikinimas, kad Indokinijos karas yra kolonialinis karas, ginąs pasenusius kolonializmo principus, kelių privilegijuotų žmonių ar grupių interesus, kurie nenori pripažinti tautoms teisės laisvai gyventi.

Ir reikėjo Coa Bang bei Dien Bien Phu tragedijų, kad laisvasis pasaulis pakeistų nuomonę, ir suprastų, jog daug svarbesni klausimai buvo sprendžiami šiame kare. Bet, nelaimei, jau buvo sunku pakeisti likimą.

Prancūzija, nemokėdama pasinaudoti proga (kai komunistinė Kinija dar nebuvo įsigalėjusi), nesuteikė Indokinijos nacionalistams daugiau teisių ir šie susidėjo su komunistais. Gi nuo 1950 metų Prancūzija jau nebegalėjo laimėti šio karo. Jai reikėjo stiprių sąjungininkų pagalbos ir pačių indokinų bendradarbiavimo. Bet sąjungininkai buvo įklimpę Korėjoje, o indokinai su abejingumu žiūrėjo į siūlomą nepriklausomybę. Gi tie, kurie juos atstovavo, neturėjo krašte autoriteto.

KETVIRTAS DER GROSSE HERDER TOMAS

Ketvirtas "Der Grosse Herder" tomas jau išėjo ir išsiuntinėtas abonentams. Ir Amerikoje gyvenantieji jau jį gavo. Dabar turime jau Enciklopedijos pusę — ji bus 10 tomų. Ketvirtas tomas prasideda Georg ir baigiasi Italien — 760 puslapių, 1520 kolonų.

Kaip ir pirmuose tomuose, išsamiai aprašomi visų kraštų ekonominiai, socialiniai, istoriniai, tikybiniai, moksliniai ir kultūriniai reikalai. Ne tik darbo padariniai, bet ir jo įrankiai atvaizduoti smulkiai su jų atskiromis dalimis. Spalvoti vitražai krinta skaitytojui į akis.

Senovės graikų tapybos ir skulptūros atvaizdai įrodo tautos kultūros lygį.

Daug vietos skirta Japonijos ekonomijai, mokslui, kultūrai bei tikybai.

Pirmą kartą randame Enciklopedijoje gyvių instinktų veiksmą įvairiais atvejais. Gausūs atvaizdai rodo, kaip elgiasi tokiais atvejais raguočių banda, beždžionės, sparnuočiai, žuvys ir kt.

Staliai gali susipažinti su įvairiomis baldų rūšimis, ir kokie įrankiai pagal naują techniką tenka vartoti.

Kaip naujiena, tenka pasakyti, kad nurodytos daržovių sudėtingos dalys.

Skaitytojas ras kaip reikia laikyti šunys, vištos (vištynai), kokiomis ligomis tie gyviai serga ir kokių priemonių reikia imtis jų ligos metu.

Prie spalvotų žemėlapių pridėti didesnių miestų planai duoda turistams progos orientuotis.

Anatomui patiekti kaklo ir visų jo dalių smulkūs atvaizdai. Įvairių gyvenamų namų stilių lydi paaiškinimai, kiek kaštuoja jų išlaikymas, tarnautojų algos ir t.t.

Netrūksta prancūzų kalboje dažniausia vartojamų patarlių bei šiaip atskirų prancūzų ir lotynų terminų.

Dar gyvų ir jau mirusių žmonių, pasižymėjusių moksle arba visuomenėje, pavelkslai puošia žymią tomo dalį.

Idėja "Valdovas" išreikšta atvaizdais, pradėjus Izaoku, laiminančiu Jokubą...

Iš lituanistikos paminėti dr. Kazys Grinius, Jonas Jablonskis, kuris pavadintas lietuvių rašomosios kalbos tėvu. Taip pat V. Jonynas.

Iliustracijos, ypač italų, kurių kai kurios atliktos originalia spalva, padidina Enciklopedijos vertę.

Der Grosse Herder kaštuoja 85 dol. Tarpininkaujant rašančiam galima įsigyti, mokant kas mėnuo tris dol.

Dr. J. Januškevičius,
213 Fairview St., Riverside, N. J.

Jungtinių Valstybių istorija

PAKELIUI Į PERGALĘ

Clinton pakeičia Howe. – La Fayett e misija Prancūzijoje. – Rochambeau atsiunčiamas su armija.

(Tęsinys)

Anglai buvo pasiryžę vesti karą visu smarkumu ir greitai jį baigti. Bet Jurgio III Anglija nebebuvo ta, kuri buvo Pitt laikais. Williamui Howe buvo lengva nugalėti prie Valley Forge Washingtono armiją, kurią sudarė 2000 išalkusių ir pusnuogių kareivių. Bet Howe to nepadarė. Kodėl? Gal todėl, kad jis buvo liberališkas Whig. Gal būt jis prisiminė Bunker Hill, gal būt tikėjosi, kad amerikiečių eilėse kils revoliucinis sąjūdis, kuris juos suskaldys, gal todėl, kad Philadelphija, kur jis turėjo gražią meilužę, tapo šio Hannibalo Capoue. Ir vis dėlto jis lengvai galėjo priešininkus nugalėti.

Kongreso autoritetas buvo silpnas, jo administracija buvo apverktinoj padėty. Gražios kalbos negalėjo pripildyti iždo. Kontinentalinis doleris buvo toks mažavertis, kad kai kurie "tories", gal būt, labiau dėl intereso, negu dėl širdies, pageidavo paraką, mėsą ir kailius parduoti anglams.

Gen. Gates, apsvaigęs savo pergale prieš Burgoyne, pradėjo konspiruoti su airiu Conway prieš Washingtoną. Jie sakė, kad Washingtonas telaimėjo tik vieną mūšį žiemos naktį prieš keletą nusigėrusių vokiečių. Bet Washingtonas atsikirto ir Gates buvo eliminuotas.

La Fayette rašė Washingtonui: "Jei jūs pasitrauksite, niekas Amerikoj nesugebės išlaikyti armijos ilgiau šešių mėnesių..." Tai buvo tiesa. Tame mizerijos ir abejonės laikotarpyje, Washingtonas buvo rezistencijos širdis. Be jo viskas būtų sugriuvę.

Anglijoje kritikavo Howe neveiklumą: "Bet kuris kitas generolas būtų nugalėjęs gen. Washingtoną".

Pagaliau Howe buvo atšauktas į Londoną ir pakeistas Sir Henry Clintonu. Philadelphijos tories Howe suruošė atsisveikinimo šventę. Bet atvykęs Clinton nesiruošė Philadelphijoje linksmintis kaip Howe. Jis nutarė armiją ir laivyną grąžinti į New Yorką. Šį kartą armija žygiavo per New Jersey. Washingtonas, kurio strategija buvo vengti atviros kovos, sekė paskui ir bandė prie Monmouth pulti, bet be didelių rezultatų. Clinton grįžo į New Yorką su 11,000 vyrų, o Washingtonas savo štabą įsirengė West Point, Hudsono slėny. Iš ten jis galėjo stebėti Clintoną ir laukti atvykstant naujų sąjungininkų.

Pirmasis prancūzų laivynas buvo komanduojamas grafo Estaing, naujai paskirto admirolo, kuris visą savo karjerą praleido sausumos kariuomenėj. Jis buvo puikus protavime, bet blogas savo sumanymų vykdyme. Jam duotos instrukcijos nebuvo aiškios: jis turėjo padaryti kiek palankią akciją amerikiečiams, kuri kartu būtų garbinga karaliaus armijai ir žiemai pasitraukti į Antillus. Bet kokia akcija? Kombinuotame manevre su amerikiečių gen. Sullivan, jis bandė paimti Newport. Bet, kaip visada būna tarp sąjungininkų, kurie vieni į kitus žiūri su nepasitikėjimu, ši akcija nepavyko. Penktoji kolona — lojalistai — paleido gandus, kad prancūzai atvyksta įsteigti naują Bastiliją, kad bus uždrausta angliškai kalbėti, kad papistai stengsis visus protestantus atversti į katalikybę, kad laivai pilni ostilių jau atvykę į Bostoną...

La Fayette, džiaugdamasis savo tautiečių atvykimu, bandė reikalą pagerinti. Bet prancūzų armijos akyse jis tebebuvo jaunasis karininkas ir dezertyras, gi amerikiečių — generolas ir herojus.

Clinton, po ilgo svarstymo, nutarė kautis pietuose, nes šiaurė jam vis dar priminė Burgoyne nepasisekimą. Bet, nežiūrint laimėjimo Camden, anglai negalėjo numalšinti pietų ir amerikiečiai patrijotai vedė partizanines kovas.

1778 m. pabaigoje La Fayette prašė leisti jį vykti į Prancūziją. Jis norėjo pažadinti entuziazmą, duoti daugiau pagalbos Amerikai. ir kad Estaing nepasisekimas tik sustiprino prancūzų prestižą. Washingtonas mielai pritarė tai misijai, jis buvo įsitikinęs, kad La Fayette geriau tinka propagandisto rolei, negu kario.

La Fayette priėmė karalienė, kuri norėjo išgirsti iš jo lūpų apie "gerus amerikiečius". Tai daug padėjo, ir prancūzų ministerial pradėjo galvoti apie invaziją į Angliją. Bet La Fayette siūlė lengvesnį dalyką. Jis prašė pasiųsti 4 ar 5 tūkstančius prancūzų kareivių į pagalbą amerikiečiams. Jam pavyko įtikinti, ir buvo duotas įsakymas suformuoti ekspedicinį korpą iš 10,000 karių, kurie bus pavesti tiesioginei gen. Washingtono komandai. Bet vadovauti šiam ekspediciniam korpui La Fayette buvo per jaunas ir neprityręs, buvo paskirtas grafas Rochambeau.

La Fayette, laimėjęs, išskubėjo atgal į Ameriką pranešti Washingtonui linksmą naujieną.

Bet kadangi jūrų ministeris laiku nepāruošė laivų, Rochambeau nutarė skubėti ir išvyko su 5,500 vyrų be arklių. Ekspediciniame korpe buvo garbingi pulkai, kuriems vadovavo kilmingų šeimų karininkai. 1780 m. liepos mėnesį prancūzai atvyko į Rhode Island ir Newporte buvo mielai priimti. Prancūzų karininkai buvo mandagūs ir malonūs. Newportiečiai pradėjo bijoti, kad jie nebūtų perdaug malonūs... Kunigaikštis Lauzun žavėjo moteris ir jis buvo apgyvendintas pas vieną gražią puritonę. Kareiviai buvo gerai apsirengę ir piniginėse turėjo aukso.

Tačiau Rochambeau savo kareivius ne baliui atsivežė. Ir jo pirmasis klausimas buvo: "Kuo aš galiu būti naudingas?"

(Bus daugiau)

Kur dabar jūs, Lietuvos dukros?

V. Tysliavienė yra pakviesta dirbti neseniai savarankiškai persiorganizavusio NBC Simfoninio Orkestro administracijoje. Ateinantį rudenį savo koncertų sezoną buv. NBC Simfonijos Orkestras numato pradėti New Yorke su savo senuoju vadovu dirigentu Arturo Toscanini, po to seks gastrolės Amerikoje, Europoje, Puerto Rico ir kituose kraštuose su žymiais pasauliniais dirigentais. Šiuo metu vyksta vajus orkestro fondui, kuriam vadovauja žinomas kompozitorius ir buvęs NBC programų direktorius Don Gillis.

TREMTINIO DIENORAŠTIS

PR. STIRBYS

(Tęsinys)

— Tu, berniuk, gali sau eiti kur tau reikia! — tarėme palydovui, kai žandaras liko tolokai užpakaly. — Mes surasime nakvynę patys. Ačiū už gerą širdį...

Berniukas apsidžaugęs nubėgo, o mes, nežiūrėdami vėlaus laiko, pasukome link Marijenverderio. Dar neišvažiavus iš miesto vėl prisivijo dviračiu kitas žandaras ir iš tolo suriko:

— Donnerwetter!.. O kur jūs taip vėlai trankotės? Kodėl nevažiuojate nakvoti?

— Kad mes kaip tik ir ieškome nakvynės! — paaiškinau, lyg nieko nežinodamas.

— Tai jums niekas nenurodė kur važiuoti? — susirūpino prūsas.

— O kas gi turėjo nurodyti? Mes nieko nežinome! — nudaviau nekalčiausį avinėlį.

— Tai kurgi tą wachmanną kipšas nujojo, kad jis nieko nemato? — ne juokais ėmė keiktis Marijanburgo tvarkos saugotojas.

Pradėjau bijotis per daug primelavęs. Visa mūsų grupė sustojo ir laukė. Tamsoje buvo girdėti tik arklių šnirpštimas. Žandaras valandėlę pagalvojo ir atsisukęs į mane, ramesniu balsu tarė:

— Pasakyk savo žmonėms, kad jie čia palauktų, o pats eisi su manim į raštinę ir tuoj grįši atgal. Štimmt!..

Washmistras, grįžęs policijos raštinėn, sukėlė visus ten buvusius žandarus ant kojų. Kažkam liepė net kiemsargį pašaukti. Man ėmė darytis karšta. "Dabar tai jau griebs!" — pamaniau sau. Besanti tai apskrities policijos vado būstinė. Po ilgoko durų varstymo, kulnų trankymo ir aštraus su kažkuo telefonu pasikalbėjimo, popieriu nešinas pagaliau grįžo tas pats storulis wachmistras. Už jo stovėjo dar vienas iki tol nematytas žandaras. Jaučiau kaip prakaitas sunkiasi, o kojos atsisakė klausyti...

— Ar suprasi, ką aš tau sakysiu? — kreipėsi jis savotišku klausimu į mane.

— Dar nežinau ką sakysite, — pajutau palengvėjimą ir pirmą kartą prasijuokiau.

Nusišypsojo ir jis. Gandai, kad vyrus skirsto nuo šeimų, kad jie tuoj yra išsiunčiami apkasų kasti į pačias pirmąsias fronto linijas, vis labiau siautė. Po tariamai puikios, valdiškos nakvynės, neretai baigdavosi šeimų pasiuntimu į lagerius, arklių ir vežimų konfiskavimu, o vyrų pastatymu prie kastuvo arba šautuvo... Tad nebe reikalo baimindavomės susidurdami su rudžiais arba policijos pareigūnais.

— Šis policmanas palydės jus už miesto ir nurodys kur nakvoti, — parodė wachmistras į naująjį žandarą, perduodamas atsineštuosius popierius. — Pirmąją nakvynę pravažiavote, atgal grįžti nebėra prasmės.

Aš lengviau atsikvėpiau:

— Taip, tai suprantu!..

— Viskas, galite eiti! — įsakmiu tonu pridūrė viršininkas.

— Jawohl! — trinktelėjo kulnimis žandaras ir apsisuko.

Palydėjo jis mus apie trejetą kilometrų ir prie užmiesčio karčiamos, kurios čia truputį kultūringesniais viešbučių ir nakvynių vardais vadinamos, liepė sustoti.

— Pašerkite arklius ir eikite vidun! — pasakė palydovas ir dingo viešbučio duryse.

— Čia tai tikriausia! ims skirstyti, arba, ko gero, atims arklius! — pradėjo nerimauti moterys.

— Kad tik vyrų nepasiųstų prie apkasų? — susirūpino Kristina, — man tas žandaras kažkodėl nepatinka...

— O aš manau, kad čia mums užfundys gerą vakarienę! — linksmai nusiteikęs Mikas pirmas žengė pro duris.

— Tikriausiai čia duos nakvynę! — pritarė jam iš paskos eidamas Užupis.

Pasirodo, jog Miko buvo tiesa. Bematant, paruošė staius ir pakvipo duona su marmeladu. Visą laiką valgėme džiovintą duoną iš namų, bet ši atidrėko, ėmė pelėt!, pagaliau žios duonos kvapą, visi atgijome. Užupis paprašė alaus, kuris tuoj buvo atneštas. Nuotaika pasitaisė. Reiškia, tuflime šiokių tokių teisių. Sušilome ir pradėjome spėlioti, kaip dar toli teks važiuoti iki nakvynės.

Tuo tarpu žandaras surašė žmones, gyvulius ir vežimus, po to pasirašė ir lakštą perdavė Mikui, kaip daugiausia mokančiam vokiečių kalbos. Tuo būdu buvo sudarytas "trekas", o mokytojas paskirtas "trekfuereriu."

— Pavažiuosite dar apie tris kilometrus ir su šiuo raštu nuėję pas burmistrą, gausite nakvynę! — paaiškino atsisveikindamas žandaras.

Palydovui pasišalinus, visi atsikvėpė. Nors jau buvo gili naktis, vykome toliau.

... 26 d.

Nors nakvynę gavome pagal gautąjį liudijimą, bet visiems be išimties buvo pasiūlyta nakvoti tvarte... Net klaules išvarė laukan ir jų guolį privertė šiaudų, kad mums būtų patogiau. Aš su savo šeima pasirinkau kuklesnę nakvynę — vežime!

— Antrame aukšte yra du tušti kambariai, — paaiškino prišėjęs darbininkas su "P" raide ant krūtinės, — Prašykite, gal leis ten. Vis geriau, negu klaulidėje...

Bet šeimininkas, pats "bauerfuereris", apie tai nenorėjo nė girdėti.

— Juk tvarte šilčiau, o kambariai nekūrenami, šalti! — paaiškino jis.

Ir labai nustebo pamatęs mus besitaisant miegoti kieme ant vežimo. Vakarienei pasiūlė šaltos kavos, bet prie jos nieko daugiau neturi... Vaikams žadėjo gauti pieno, o mes patys pasitenkinome pakramtę džiovintos lietuviškos duonelės.

Naktį buvo šalna ir vežimo apdangalas apsitraukė storu šerkšno sluogsniu. Danguje žibėjo žvaigždės, o apie vežimą visą naktį kriuksėjo iš tvarto išvarytos klaulės. Matyt, nabagės jautė, jog vežime šilčiau ir patogiau...

Priešingai mūsų gerai nuotaikai, miegojusieji tvarte rytą išėjo pikti ir surūgę, nedamiegoję. Visą naktį triukšmavę gyvuliai, nuo mėšlo kilęs neskanus kvapas, o anksti rytą atėję darbininkai šerti gyvulių galutinai išblaškė miegą.

Stuhum kaime praleistąją naktį ilgai nepamiršime!

... 27 d.

Nors ir prieš mūsų norą, bet jau patekome į koloną. Kol kas prijungė tik du baltgudžių vežimus, bet žandarai nuolat renka iš viso kaimo nakvojusius, stato ant plento ir rikiuoja į vilkstinę. Paskirtas lydėti žandaras visgi buvo kitokios nuomonės ir kurį laiką kartu pavažiavęs, pagaliau dūmė savais keliais.

Vakarop prieš Marianverderį vis vien buvo sulaikyti vakarienei, kuri, reikia pasakyti, buvo nebloga. Iš čia paskirstė ir nakvynėms. Mus kaip mažą ir atskirą grupę pasiuntė į vieną vietą kartu Vyslos link. Mums kaip tik to ir reikėjo, nes jau kelyje buvome suprojektavę naują krypti, kad aplenkus Marianverderį su ten esančiais lageriais, o be to, ten esąs subombarduotas tiltas. Sužinojome, kad ties Mehwe esąs keltas, kur be vargo galima išsikelti kiton upės pusėn.

Paskirtasis nakvynei ūkininkas davė dar papildomą vakarienę ir moteris su vaikais patalpino kambariuose. Su įdomumu klausinėjo apie mūsų kraštą, apie ankstyvesnįjį gyvenimą ir kelionės vargus. Mikui padovanojo puikų žemėlapį ir davė šiaip naudingų patarimų tolimesnei kelionei.

(Bus daugiau)

J. AMBRAZIEJAUS ATMINIMAI

J. Ambraziejus – dr. K. Griniaus bendradarbis

DR. V. TERCIJONAS

Marijampolė buvo tuomet Suvalkijos tautinio judėjimo centras. Čia gyveno dr. Kazys Grinius su žmona Joana, abu labai veiklūs spaudos draudimo laikais ir vėliau iki Pirmojo Didžiojo Karo, kada turėjo apleisti Lietuvą ir vykti į Rusiją. Apie Grinių ir Grinienę tais laikais telkėsi demokratinio ir socialistinio nusistatymo veikėjai.

Juozas Ambraziejus su ypatinga pagarba prisimena Joaną Grinienę, kuri buvo tikra prasme jo draugė. Tokių moterų, anot Ambraziejaus tais laikais buvo labai mažai. Ji buvo socialdemokratė. Atsitikdavo taip, kad Grinių namuose tuo pačiu laiku vykdavo du susirinkimai. Grinienė posėdžiaudavo su socialistais, kurių tarpe dalyvaudavo Pijus Grigaitis, Jonas Grinius (daktaro brolis), Pridotkas (vėliau studentaudamas jis vedė rusų popo dukrą ir dingo kaip lietuvis Rusijoj), Jonas Kidolis iš Mokolų, du broliai Linkaj nuo Prienų ir kt.

Su dr. Kaziu Grinium posėdžiaudavo demokratai: Juozas Ambraziejus su broliu Vladu, mirusiu pereitais metais Lietuvoj, minėtas vargonininkas Juozas Senkus, Pijus Vitkauskas, du broliai Navikai, Stasys ir Kazys, Vincas Kisielius (ūkininkas), Adolfas Pajaujis, Jurgis Brazys, ūkininkas iš Puskelnių, vėliau iš Trakiškių, Kazys Katilius (ūkininkas), Antanas Rucevičius rašytojas), Pranas Penčyla, dailidė, Liudvikas Matulaitis, ūkininkas iš Stebuliškių, Sergijus Matulaitis, ūkininkas nuo Gražiškių retai atvykdavo dėl tolumo. Iš Dzūkijos kai kada atsilankydavo iš Ūdrijos val. Simanas Panka (Butrimiškių kaimo), Gavelis iš Ūdrijos, Zakarevičius, ūkininkas iš Ūdrijos, Juozas Neimantas, vargoninkas iš Ūdrijos, kur klebonu buvo jau minėtas kun. Adomas Grinevičius (1845—1933) J. Ambraziejaus dėdė. Jis pastebėjo Neimanto gabumus muzikoje ir padėjo jam įgyt muziko mokslą. Išvardinti asmenys buvo Artojų draugystės nariai, kuri slaptai veikė po visą Suvalkiją ir turėjo didelį plotą savo knygom ir idėjom skleisti. J. Ambraziejus buvo ne tik Artojų draugystės narys, bet knygininkas ir kasininkas.

J. Ambraziejus buvo Varpo ir Ūkininko bendradarbis, rašydavo slapyvardžiais Tekšys ir Gaigalas.

Iš tų jaunystės dienų Ambraziejus prisimena atsitikimą, kaip jis padėjo giedoti Marijampolės bažnyčioj mišparus. Minėtas vargoninkas Juozas Senkus, kun. Senkaus, marijonų vienuolyno generolo brolio sūnus, besimokydamas Varšuvoj muzikos, susipažino su rašytoju Ksaveru Vanagėliu (Sakalausku), kuris jį padarė dideliu lietuviu patriotu. Juozas Senkus buvo įsimylėjęs Ambraziejaus seserį Juzę ir dažnai lankydavosi jų tėviškėje. Kaip mokęsis Varšuvoj, jis rėdėsi elegantiškai. Jaunas mirė (1903 m.) nuo džiovos, nevedęs. Jis buvo Ambraziejaus vienmetis.

Ambraziejus prisimena vienas Juozo Senkaus vestuves, kurios pasitaikė gavėnioj, o buvo nukeltos po Velykų. Jo vardo dienos minėjimas įvyko sekmadienį po mišių iki mišparų. Visi dalyvavusieji pasivaišino ir išgėrė po truputį degtinės ir alaus. Po to Ambraziejus pasiūlė, kad visi sykiu eitų į bažnyčią ant vargonų giedot mišparus. Vieton giedot lotyniškai, "Dixi Dominus — Domino meo", jie užtraukė lietuviškai:

Baime, nelisk į krūtinę,
Leisk mumis gint nuo žalčių
Lietuvą, mūsų tėvynę,
Garbę ir laisvę žmonių.
Jei ir numirt prisieitų,
Jieškant teisybės, šviesos,
Vistiek mūsų darbas nežūtų
Nes broliai darbuotis nestos.
Verkia labai ir dūsauja
Minios vargdienių žmonių,
Rankas ištiesę maldauja
Mus pagailėt jų kančių ir tt.

Vargoninkas J. Senkus, neturėdamas ką daryt, paleido visus vargonų klavišus ir garsus, nustelbti šitam dainavimui. Bažnyčioje kilo triukšmas, žmonės nesuprato, kas dedasi.

1905 m. revoliucijoje

Juozą Ambraziejų, kaip kovotoją su caro valdžia, arčiau pradėjau pažint 1905 m. Tų metų birželio 19 d. Daukšių bažnytkaimy, po pamaldų prie šventoriaus buvo suruošta pirma vieša demonstracija prieš rusų valdžią. Kalbėjo studentas Pijus Grigaitis, dabartinis Naujienų redaktorius. Raudoną vėliavą su užrašu, "Šalin caro valdžia, Lai gyvuoja laisva nepriklausoma Lietuva", laikė darbininkas Kazys Česna, dabar gyv. Utica, N. Y. Tada aš buvau Marijampolės gimnazijos mokinys ir viešą demonstraciją prieš rusų valdžią man teko matyti pirmą kartą. Juozas Ambraziejus, vienas tos demonstracijos rengėjų, kaip ir kiti susipratę lietuviai, buvo minioje. Demonstracija padarė didelį įspūdį žmonėms ir praėjo ramiai be susirėmimų su policija. Žmonės, kurie anksčiau sakydavo, kad prieš rusų valdžią, kaip prieš vėją, nepapūsi, pamatė, kad ir čia pasipriešinti yra galima.

Vėliau tąpat vasarą įvyko demonstracijos kituose Suvalkijos bažnytkaimiuos, būtent, Igliaukoj ir Sasnavoj, kur kalbėjo Jonas Grinius, dr. K. Griniaus brolis.

Tų pat metų rudenį po spalio 17 d. manifesto ir po Didžiojo Vilniaus Seimo įvyko demonstracijos Ūdrijoj, Kriokialauky, Simne, Gudeliuose, vėl Igliaukoj ir Daukšiuos, kur kalbėjo Juozas Ambraziejus.

Pirmos revoliucijos laikais be viešų prakalbų ir demonstracijų prieš caro valdžią dar buvo piaustomi telegrafo ir telefono stulpai ir daužomi monopoliai. Juozas Ambraziejus neprisidėjo prie tokių veiksmų ir buvo tam priešingas. Jis netikėjo, kad tokiomis priemonėmis galima iškovoti Lietuvai laisvę. Po jo prakalbų Ūdrijoj, Kriokialauky, Gudeliuos, Igliaukoj, Daukšiuos ir Simne tuos valsčiuos jis įsakydavo nuimt nuo sienų valdžios įstaigose caro paveikslus ir, sudėjus į spintas, paslėpti. Jis sakydavo, kad jei mes valdysim tai panaudosim kitokiu būdu, o jei rusai grįš, tai jie iškabins vėl ir naudos kaip anksčiau.

Iš tų audringų laikų Ambraziejus prisimena Joanos Grinienės protestą Marijampolės bažnyčioj. Čia jos vaidmuo buvo svarbus ir reikšmingas. Tikslu greičiau nuraminti revoliuciją, rusų valdžia pakvietė į pagalbą katalikų dvasiškius. Kaip caro valdžios talkininkas pagarsėjo prelatas Juozas Antanavičius (1853—1916). Būdamas Seinų vyskupijos administratorium, jis 1905 m. išleido aplinkraštį, kuris smerkė lietuvių revoliuciją prieš rusų valdžią. Aplinkraštis, pagal įstatymą, turėjo būt perskaitytas bažnyčiose iš sakyklų. Marijampolėj eilė kunigų, kaip antai, kun. Arnastauskas, kun. Stasys Česna, kun. Motiejus Gustaitis, atsisakė skaityti tą aplinkraštį bažnyčiose iš sakyklų. Tada kun. Senkus (marijonų generolas) tarė, kad

(Nukelta į 7 psl.)

KODĖL ŽMONĖS MELUOJA?

Melas yra labai keistas ir piktinas paradoksas (nesąmoningas tvirtinimas), kokį tik galima įsivaizduoti. Iš vienos pusės jis laikomas vienas iš žemiausių ir niekingiausių žmogaus veiksmų. Pavadinti asmenį melagiu yra vienas didžiausių įžeidimų. Iš kitos pusės psichologai ir socialogai sutinka, kad, jei niekas nemeluotų — jei visi sakytų tik nepadailintą teisybę — visuomeniniai santykiai greitai sugriūtų.

Mokslas, visapusiškai nagrinėjęs šį reiškinį, padarė keletą labai įdomių ir pjudančių išvadų. Klausimų ir atsakymų būdu žvilgterėkime į jas.

Ar vyrai didesni melagiai kaip moterys.

— Taip. De Paul universitete, kur buvo studijuota per 5000 įvairaus amžiaus asmenų, susekta, kad bendrai moterys teisingesnės. Tik pradinėje mokykloje jos linkusios daugiau meluoti už vyrus. Aukštoje mokykloje ir suaugę vadovauja vyrai išsisukinėjimų srityje. Aukštos mokyklos metu jie būna didžiausi melagiai.

Kada žmonės teisingiausi?

Vidutiniame ir senesniame amžiuje. Oklahomos universiteto įvairių amžiaus grupių tyrimai nustatė, kad vyresnio amžiaus asmenys paprastai būna teisingesni.

Koks skirtumas tarp "normalaus" patologinio melagio?

— Normalus melagis, sakydamas neteisybę, siekia apibrėžto tikslo arba tam tikrų rezultatų. Patologinis melagis meluoja dėl to, kad tai suteikia jam jausminį malonumą ir pasitenkinimą. Kuo didesnis melas, tuo didesnis jo pasigėrėjimas.

Ar asmenys, kurių išsilavinimas žemesnis, didesni melagiai už inteligentiškesnius?

— Taip. Aukštos mokyklos 409 studentų studija, trukusi per dvejus metus, parodė, kad kuo aukštesnis asmens išsilavinimas, tuo jis mažiau linkęs meluoti ir apgaudinėti. Pagal inteligencijos bandymus, šie asmenys buvo paskirstyti į 4 grupes: tuos, kurių inteligencija buvo (1) labai gera, (2) gera, (3) patenkinama ir (4) bloga.

Pirmoje grupėje melagių būta 15%, antroje — 33%, trečioje — 50% ir ketvirtoje — 57%.

Taip pat ši studija parodė, kad kultūringesnių ir daugiau išsilavinusių tėvų studentai teisingesni.

Ar šiek tiek pagrįsta nuomonė, kad žvairaakiai apgavikai?

Norėdamas atsakyti į šį klausimą, prof. F. K. Berrian Colgate universiteto studentų tarpe atliko išsamias studijas.

Pusei asmenų buvo nurodyta eiti į laboratoriją, "pasisavint" ten paslėptus pinigus ir po to meluoti tyrinėtojui, kai jis juos kvos dėl šio "nusikaltimo" (jiems buvo pasakyta, kad jie tuos pinigus galės pasilaikyti, jei apgaus tyrinėtoją). Kitai asmenų pusei buvo pasakyta eiti į koridorių ir laukti, o juos kvočiant, jie turi sakyti tik teisybę.

Po to, kiekvienas studentas buvo pakviestas į atskirą kambarį ir kvočiamas. Kvotos metu oftalmografas filmavo "įtariamojo" asmens akių judesius. Beveik visų nekaltų studentų akys buvo labai pastovios, o meluojančių — žvairos.

Tyrinėtojai, stebėdami kvočiamojo asmens akis, 75% tiksliai galėjo nustatyti, ar studentas meluoja. Be to, susekta, kad "jausmas paprastai lydis apgavimą" atsispindi akių lėlytėse. Iš pradžių, jos bando lėtai išsiplėsti, o vėliau, greitai susitraukia.

Ar dauguma žmonių sako teisybę, kada reikia tuojau, nesvarstant, atsakyti?

Prof. Byrne J. Horton De Paul universitete, pradedant nuo trečio kurso, studijavo per 5000 studentų. Jis jiems patiekė šį klausimą:

"Prileiskime, jūs turite labai malonų dėdę, kuris jums siunčia dovanų. Kartą jis pasiuntė jums paveikslą, kuris jums visiškai nepatinka. Kitą kartą, jis, sutikęs jus, klausia: kaip jums patinka mano siųstas paveikslas? Ką jūs atsakysite?"

53% studentų pranešė, sakysią nepataikaujančią teisybę, 33% apgautų dėdę, sakydami, kad patiko, 14% bandytų išvengti tiesioginio atsakymo, išreikšdami padėką už kitas dovanas, arba sakydami "tai bent paveikslas."

Studija parodė, kad sendami žmonės vis daugiau tampa išsisukinėjančiais. Tuo tarpu kai trečio kurso tik 1 nuošimtis buvo išsisukinėjančių studentų, vyresniuose kursuose būta net 44%, kurie bando išvengti atsakymo arba sako pakaitalą.

Kokio tipo žmonės daugiau meluoja?

— Nervingi ir greitai susierziną asmenys. Leydeno universiteto psichiatrai tyrė per 2500 asmenų. Šios grupės 80 asmenų buvo chroniški melagiai. Šie kietasprandžiai melagiai vėl buvo nagrinėjami ir skirstomi pagal jų temperamentą, nuotaiką ir t.t.

Susekta, kad nervingo būdo asmenų tarpe būta melagių tris kartus daugiau, kaip kito tipo asmenų. Mažiausiai melagių rasta tarp ramių ir nerūpestingų asmenų.

Be to, tyrinėtojai nustatė, kad užkietėję melagiai yra ypač tušti ir savimylos (paprastai jis kalba tik apie save). Taip pat, jie labai jausmingi, tingūs, mėgsta įvairumą ir dažnai keičia tarnybas.

Kodėl žmonės meluoja?

— Šio dalyko studijų ir apžvalgų santrauka rodo, kad dauguasia meluojama, norint išvengti papeikimo ar bausmės. Aukštųjų mokyklų mokinių bei studentų ir suaugusiųjų beveik 700 melo pavyzdžių studija rodo šias melo priežastis: 41% melavo, norėdami išvengti bausmės ar papeikimo, 14% — norėdami savaip elgtis, 8½% — įsigyti simpatijos ar pagyrimo, 6% — norėdami išvengti darbo ar nuobodžios būklės, 4½% išvengti pajuokos, 3% — bandydami paveikti kitus, 1,7½ — apsaugoti kitus arba bandydami išvengti įžeisti kitų jausmus. Likusieji melavo dėl įvairių arba nenustatytų priežasčių.

Ar melas visada pateisinamas?

— Jau beveik prieš 2000 metų romėnų filosofas Epiktetas svarstė šį klausimą ir purtė galva. Jo nuomone melagiai yra visų pasaulio nuodėmių ir nusikaltimų pagrindinė priežastis. Ir šių laikų žinovai linkę sutikti su juo. Psichiatras B. Karpman, nuodugniai studijavęs visas melo fazes (atmainas), pareiškė, kad "mūsų modernioje kultūroje įvairaus tipo melas daugiausia apeitinas, nes jis yra visų žmogaus ydų branduolys. Tačiau, jis pastebi, kad mūsų gyvenimo sąlygas, kada ne tik galima, būdas dažnai sudaro tokias bet būtinai reikia meluoti, norint sugyventi su kitais. Įsivaizduokime, kokie būtų santykiai, jei ponia J. pasakytų poniai B., ką ji iš tikrųjų apie ją galvoja — o ponia B. atsilygintų jai tuo pačiu. Ir kiek daug iš mūsų tarpo galėtų pasakyti 100% teisybę, nepakenkiant mūsų bizniui ir visuomeniniams santykiams?

Atsižvelgiant į tokią būklę, galima ginčytis, ar pasakyti melai, norint išvengti įžeisti kitų jausmus, bent apibrėžtu laipsniu, yra pateisinami. Tačiau, anksčiau patiektoji studija rodo, kad melų dauguma neatitinka šiai kategorijai. Taip pat, daugiausia, jie nėra pateisinami jokiu mąstu.

Ar melas fiziniai veikia mus?

— Labai tvirtai. Ir kuo didesnis melas, tuo griežtesnė jo fizinė (kūminė) reakcija. Kada sakome neteisybę, visa mūsų nervų sistema paveikta. Taip pat metabolizmas, pulsas, kraujo spaudimas, kvėpavimas. Medicinos žinovai sutinka, kad melas gali pakenkti ir dažnai pakenkia sveikatai. Studijos rodo, kad fizinės ir jausminės įtampos gali rimtai sukliudyti gyvybinių organų tvarkingai veiklai.

Beveik neįmanoma apskaičiuoti, kiek žmogus gali sau pakenkti, praktikuodamas melagystę ir apgaulę. Be to, kad tai kenkia mūsų kūno gerai savijautai, jis gali rimtai paveikti mūsų dvasinei sveikatai.

Jūs galite meluoti, suteikdamas iždui neteisingus duomenis apie savo pajamas ir galvoti, kad jokios bausmės nebus, jei jus nepagaus. Klystate. Dr. Stanley R. Dean, Amerikos Psichiatrų S-gos narys, pareiškė: "Pajamų mokesčio neteisingas pranešimas gali paruošti kelią jūsų nervų pakrikimui. Už kiekvieną 100 dol., kuriuos jūs apgaule sutaupote, jūs galite išleisti 1000 dol. jūsų protinei ir nervinei sveikatai. Aš tai ne vieną kartą pastebėjau".

Kaip dėl vaikų melo?

— Columbia universiteto tyrinėtojai penkerius metus nagrinėjo daugiau kaip 11,000 vaikų. Jie nustatė, kad svarbiausias veiksnys, turįs įtakos vaiko teisingumui, yra jo namų aplinka. Vaikai, išaugę geruose namuose, kur viešpatavo santaika, kultūringa ir malonia, toks aukštas miglotas stūksos? Tai Gedimino kalnas — sutinka abu. Senis nemelavo, sakydamas, kad mes nepaklydome. Bet kodėl ten nelevėsuoja mūsų vėliava?

— Nutilk, ateina, — negarsiai sudraudė Darius.

— Manau, jau pailsėjote, — atėjęs tarė senelis. Dabar eisime pas Viešpatį.

Darius su Girėnu krūptelėjo.

— Nesibijokite, — tarė senelis, — mūsų Viešpats labai geras ir malonus. Jis būna labai linksmas, kai kas čia užsuka. Jis ir tą didelį lauką įrengė lėktuvams nusileisti. Kodėl taip mažai jų čia nutupia? — nedrąsiai paklausė Darius.

— Matai, mielas, — tarė senelis, juk yra pasakyta: "Daug pašauktų, bet mažai išrinktų".

Įvedė senelis juodu į didelį tamsų kambarį ir perdavė sargui. Šis nuvedė juodu prie Viešpaties sosto, kur stovėjo trys kėdės ir paprastas stalas.

— Jūs sėsite šioje pusėje stalo, o Viešpats atsisės priešais jus, taip bus patogiau kalbėtis, — patvarkęs sargas pasitraukė į šalį.

Staiga sužvangėjo dalgis, duodamas ženklą, kad ateina Viešpats. Darius su Girėnu atsistojo. Kai Viešpats šypsodamasis atsisėdo į jam skirtą kėdę, kambaryje buvo tokia šviesa, kad žmogaus akys neišlaikytų. Dešinėje švietė mėnulis, kairėje — Marsas, virš Viešpaties galvos spindėjo saulė, o lubose — daugybė žvaigždžių.

— Sėskite, mano vaikai, — tarė Viešpats — ir jauskitės pas savo tėvą. Ačiū, Viešpatie, — tarė jie nedrąsiai ir atsisėdo.

— Kuo aš galėčiau jums padėti?, — paklausė Viešpats.

— Pirmiausia, kaip mes Viešpatį turime vadinti?

— Vadinkite, kaip vadinate.

— Viešpatie, juk tai negarbinga.

— Jūsų Viešpats nėra žemiškas diktatorius, jis garbės nenori.

— Viešpatie, aptvėrei lėktuvų lauką deimantais, padarei auksinius vartus, o pats sėdi paprastoje kėdėje?

— Padariau žmogui, nes žinau, kad žmogus mėgsta auksą ir kitokius žibučius. Jūsų Viešpats šitų brangenybių nevertina.

— Viešpatie, ką vertini?

— Gerus žmogaus darbus ir teisingą jo gyvenimą.

— Viešpatie, kodėl leidai mums čia atvykti? Juk mes nebuvome šventi?

— Vartų sargas man sakė, kad jūs žemėje buvote teisingi, ką savo žmonėms žadėjote, tai ir tesėjote.

— Viešpatie, mūsų tėvynę užgrobė priešas, leisk mums padėti saviesiems ją išvaduoti.

— Jūs jau atlikote savo dalį. Jūs parodėte saviesiems, kad ne tik už tėvynę, bet ir už jos garbę verta mirti.

— Viešpatie, padėk mūsų broliams laisvinimo darbe.

— Kol jie veikmainiaus, Viešpaties pagalbos nesulauks.

Čia Dariui ir Girėnui pasidarė graudu, ir dėl savo brolių nevieningumo, gėda prieš Viešpatį. Jie nuleido akis ir užsidengė rankomis veidus. Kai jie pakėlė akis, Viešpaties kėdė buvo tuščia, o šalyje vėl viešpatavo tamsa.

Atėjo sargas ir paprašė eiti su juo. Jis nuvedė juos į lėktuvų lauką ir tarė: štai, čia du keliai. Vienas į kairę, į amžiną pasmerkimą, antras — į dešinę, į amžiną laimę. Rytų lėktuvams buvo įsakyta skristi į kairę ir jie ten nuskrido. Jūsų lėktuvas pasuks į dešinę. Tai Viešpaties valia.

J. Šiaučiūnas

6 psl.

JIE NUSKRIDO Į TĖVYNĘ...

Kai šios šalies lietuviai dar miegojo, plieninis Aras išskėtė sparnus ir pakilo į erdvę. Saulutė, pakilusi viršum banguojančio Atlanto, rodė kelią į rytus.

Plieninis Aras ne tiek pirmyn, kiek aukštyn kilo iki pasiekė beribę mėlynę ir ten į didžiulį lėktuvų lauką nusileido. Darius su Girėnu baisiai nustebo ir jų širdys sustojo plakti:

—Paklydome, — tarė Darius.

— Ir kur mes atsidūrėme? — pridėjo Girėnas.

— Nežinau, — atsakė Darius.

Abu išlipo iš lėktuvo ir apsidairė. Puiklausias ir gal didžiausias pasaulyje lėktuvų laukas buvo tuščias. Kodėl nė vieno lėktuvo nėra? — klausė Girėnas. Gal mes peranksti čia atskridome, kiti atskris vėliau, — bandė aiškinti Darius.

— Lėktuvas, — šūktelėjo Girėnas. Ir abu sužiuro į viršų. Lėktuvas nuskrido viršum jų galvų ir dingo tolumoje. Vėl tyla. — Girdžiu lėktuvų užimą, — negarsiai tarė Darius. Tikrai pasirodė lėktuvas iš rytų. Vėliau ir kitas. Nudžiugo Darius su Girėnu. Tikrai jie čia nusileis ir parodys mums kelią į Tėvynę. Deja, džiaugsmas buvo veltui. Jie atskrido ir nunuskrido nežinoma kryptimi.

Kaip ilgai mes čia lauksime? — paklausė Girėnas.

— Nežinau, — atsakė Darius. — Reikia eiti prie tų žibančių vartų, gal sargą rasime.

— Tu eik pirmas, — patarė Girėnas. Darius pasibeldė į vartus. Dideliais retais žingsniais, su didele žila barzda atėjo senis ir paklausė: "Kas, iš kur ir ko?"

"Mes skridome ir paklydome. Būk geras, seneli, nurodyk mums kryptį į mūsų Tėvynę — abu vienu balsu maldavo senelį.

— Jūs nepaklydote. Jūs atskridote į Tėvynę, — švelniu balsu atsakė barzdotas senelis. Sužvangėjo raktai ir atsidarė auksiniai vartai. Prašau, — tarė senelis.

Jie įėjo ir nedrąsiai apsidairė. Tokios puikios vietos aš dar nesu matęs, — sušnibždėjo Girėnas.

— Tylėk, — sudraudė Darius, — dar įtars šnipais esant.

— Eikite su manim, — tarė senelis. Jis nuvedė juos prie beržynėlio ir pasakė: sėskite čia ant pievelės, o aš eisiu pranešti Viešpačiui.

Seneliui nuėjus, Dariui su Girėnu pasidarė drąsiau ir jie pradėjo šnekučiuotis.

— Tu matai tą banguojančią upę? — paklausė Girėnas.

— Matau, — atsakė Darius. Kaip Nemunas! — sušuko abudu. Ir pakrantės tos pačios. Žiūrėk, ten prie užsisukimo, lyg Birštonas. Bet kodėl jo vanduo toks raudonas? — klausė vienas kitą. Kas ten to-

Chester Bowles parašė knygą apie Indiją, kur jis demokratų administracijos laikais buvo JAV ambasadorium.

● Komunistai Laos ir Cambodia valstybėse (Indokinijoje) sako, kad jų "karjuomenėje" turinčios budėti prieš kapitalistų kėslus, — skelbia Pekino radijas.

STONY BROOK LODGE

Pr. Lapienės vasarvietė

SIŪLO KAMBARIUS ATOSTOGOMS, O SALĘ ir PARKĄ VASAROS POBUVIAMS.

Kainos visiems prieinamos.

SUSISIEKIMAS: automobiliais iš New Yorko 25 A kelių arba traukiniu iš Jamaica stoties į Stony Brook. Iš CONNECTICUT: iš Bridgeporto laivu persikelti į Port Jefferson. Stotyje ir uoste patelefonavus patinka vasarvietės mašinos.

ADRESAS:

Stony Brook Lodge, Stony Brook, Long Island, N. Y.

Telefonas: Stony Brook 7-0586. Vedėja Pr. Lapienė.

NEW YORKO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. F. M. BINTAKYS
16 Linden St.
Brooklyn, N. Y.
GLenmore 5-3012
VALANDOS:
Kasdien nuo 11 iki 1
ir nuo 6 iki 8.
Šeštadieniais nuo 11 iki 2.
Sekmadien. pagal susitarimą

DR. A. PETRIKA
(DANTŲ GYDYTOJAS)
221 So. 4th Street
Brooklyn, N. Y.
VALANDOS:
9 — 12 ryte
1 — 8 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. EVergreen 7-6868

DR. JANINA SNIEŠKA
(DANTŲ GYDYTOJA)
408 Jay Str. Room 306,
kamp. Fulton Str. (Brooklyne)
Ofiso tel. ULster 8-8789
Namų tel. TAylor 7-8231
VALANDOS:
1 — 7 val.
susitarus
Ketvirtadieniais visą dieną
ir šeštadieniais po pietų
uždaryta.

DR. BLADAS K. VENCIUS
(DANTŲ GYDYTOJAS)
499 Grand Street
Brooklyn, N. Y.
VALANDOS:
9 — 12 ryte
2 — 9 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. Ofiso STagg 2-0706
Namų — Jamaica 6-3834

JOHN DERUHA, M. D.

Odos niežėjimas ir išbėrimai. Tulžies ligos. Galvos skaudėjimas, nemigas, jausmų komplikacijos, jautrumas, širdies ir skilvio ligos.

Apžiūrėjimas ir kraujo tyrimas 3 dol. Priėmimo valandos 10-2 ir 4-9.
128 E. 86th ST., NEW YORK CITY
Virš Lexington Ave. požeminio traukinio stoties. Lengva privažiuoti iš visur. Atskiri laukimo kambariai vyrams ir moterims.

JOSEPH SAMOSTIE, M. D.

Buvęs Berlyno universiteto klinikų prof. asistentas

Vyrų ir moterų aštrios ir chroniškos ligos.
RENTGENAS - ELEKTROTERPIA
Nuo 10 val. ryto iki 6 v. p.p. Čia pat moterų ligų gydytojas
Priėmimo val. antr., treč. ir penkt. nuo 10 v. r. iki 6:30 v. v.
220 EAST 12th ST., NEW YORK 3, N. Y.
(Tarp 2nd ir 3rd Ave.) Tel. AL 4-4437

VISAME NEW YORKE NERASITE GRAŽESNIŲ IR PATOGESNIŲ SALIŲ, KAIP

GRAND PARADISE

Ką nerengtumėte — koncertą, vestuves, šokius, ar prakalbas — Grand Paradise gali tilpti nuo 25 iki 2000 dalyvių.

Reikalų Vedėjas
A. WEINSTEIN
320 GRAND ST. BROOKLYN 11, N.Y.
EVergreen 7-1123

Prilaikykime Pinigus Savųjų Tarpe!

REPUBLIC WINE & LIQUOR STORE

X. STRUMSKIS, savininkas

322 Union Avenue,
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089

Vienintelė lietuvių degtinės ir vyno krautuvė, gyvuojanti jau 17 metų.

HERBERT & BLOOMFIELD, Inc.

AUTOMOBILIAI — NAUJI

SUNKVEŽIMIAI (TROKAI) vartoti

FINANSUOJA BANKAS
Autorizuotas
FORD
TAISYMAS DALYS

Lietuvis JUOZAS E. ARBAČIAUSKAS,—Sav.
CHARLES H. BLOOMFIELD,—Sav.
110 Hempstead Turnpike, Franklin Square, L. I., N. Y.
Tel. HE 2-3800

Didžiausia mašina vėžiui gydyti yra įrengta Roosevelt ligoninėje New Yorke.

Juozo Ambraziejaus veikla...

(Atkelta iš 5 psl.)

jis pats perskaitys, jeigu jie atsisako. Jis užlipo į sakyklą ir pradėjo skaityti tą aplinkraštį. Bažnyčioje žmonių minioj buvo Joana Grinienė. Kun. Senkui pradėjus skaityti, ji metė atsišaukimų pluoštą, šaukdama "Pasiskaityk šitą". Kun. Senkus nusigandęs nutraukė skaitymą ir pasišalino. Dėl šito įvykio bažnyčioj daug žmonių buvo areštuota, bet Grinienė, kuri buvo apsirengusi paprastais drabužiais, iko nepažinta ir neareštuota. Tai yra vienas pavyzdžių, kaip Grinienė sugebėdavo organizuotai priešintis rusų valdžiai ir jos pataikūnams. Ji buvo gimusi Pavalkiūtė, dr. Broniaus Pavalkio sesuo. Grinienė mirė 1918 m., pilietinio karo metu. Ji buvo nušauta sykiu su dukra Gražina keturių rusų bolševikų kareivių, įsibrovusių į jų butą, Kislovodske, Kaukaze.

Labai rimtas...

Kratos ir areštai

Juozo Ambraziejaus tautinė ir revoliucinė veikla buvo rusų valdžios sekama. Laikotarpy 1899 m. — 1907 m. jis pergyveno apie 60 kratų. 1905 m. vasarą po pirmų demonstracijų jis buvo areštuotas, pasiųstas į Kalvarijos kalėjimą, o po to generalgubernatoriaus įsakymu buvo ištremtas trejiems metams "ant poselenijos į Olonecko gub., miestą Povjenec, Šiaurės Rusijoj. Sykiu su juo buvo ištremti į tą pat kraštą Viktoras Vitkauskas, Jonas Kidolis ir Liudvikas Matulaitis. Jie, visi Artojų draugystės nariai, buvo areštuoti už politinę veiklą prieš caro valdžią. Iš tremties Ambraziejus, kaip ir kiti, grįžo po kelių mėnesių, paleistas pagal tų pačių metų spalio 17 d. manifestą. Grįžęs iš tremties, Ambraziejus dalyvavo didžiajame Vilniaus Seime, kaip demokratų atstovas.

Bėgdamas ir slapstydamasis po Palias nuo rusų policijos ir kariuomenės persekiojimų, Ambraziejus neteko dalies sveikatos, gavo sąnarių reumatizmą, kuris pasiliko jo ištikimas palydovas visą gyvenimą.

1906 m. vasarą man teko praleisti Birštono kurorte sykiu su Juozu Ambraziejum.

Aš gėriau kumysą — kumelių pieną, — sveikatai stiprinti, o Ambraziejus gydėsi nuo reumatizmo sūriomis voniomis. Jis gyveno Birštone slaptai pagal svetimą pasą, kad išvengtų rusų policijos tardymo ir arešto. Tą vasarą mes aplankėm su juo ir su kitais lietuviais, kurie ten gydėsi, gražias Birštono apylinkes, ir aš turėjau progos geriau ir ar čiau jį pažinti. Įspūdis iš mudviejų pažinties buvo labai jam palankus. Jis buvo atviras, tiesiakalbis, nors neaukšto ūgio, bet stipraus, lyg ąžuolas, sudėjimo. Įgytas reumatizmas, nuo kurio jam teko nemažai kentėti, žalojo ne tik jo sveikatą, bet ir kiek pakeitė jo šiaip linksmą būdą ir nuotaiką. Jis kartais būdavo nusiminęs. Grįžęs po gydymo į savo tėviškę, Ambraziejus neturėjo ramybės nuo rusų policijos. Revoliucija Rusijoj buvo pralaimėta, Maskvos sukilimas numalšintas, prasidėjo reakcija, ir caro valdžia persekiojo revoliucionierius. Sodino juos į kalėjimus, trėmė ir baudė kitais būdais: korė bei šaudė. Ypač tuo pasižymėjo baudžiamieji būriai Latvijoj, nors ir Lietuvoj kai kur jie pagarsėjo.

Tais laikais daug kas, nelaukdamas arešto, bėgo iš Lietuvos į užsienį, dažniausiai į Ameriką. Tuo pat keliu turėjo pasitraukti ir Juozas Ambraziejus, nuolat persekiojamas rusų policijos, gyvendamas nuolatiniam pavojuj. 1907 m. rugp. 7 d. jis apleido Lietuvą ir išvyko Skotijon, o iš ten sekančiais 1908 m. persikėlė į JAV ir apsigyveno Brooklyne. Čia jis praleido visą laiką, pelnydamas kuklų pragyvenimą.

LIETUVIAI ADVOKATAI

ST. BREDIS, JR.
37 Sheridan Avenue,
Brooklyn 8, N. Y.
AP. 7-7083

ĮSTUTIS W. MICHELSON
111-15 JAMAICA AVENUE
RICHMOND HILL 18, N. Y.
VIrginia 7-4111

CLEMENT A. VOKET
(Vokietaitis)
41-40 74th Street,
JACKSON HEIGHTS 73, N
NEwton 9-6620

ALFRED J. WENTZ
225 S. 4th Street,
BROOKLYN, N. Y.
EVergreen 7-8067

A. Andriuškevičius
Laikrodininkas ir Juvelyras
Didelis brangenybių pasirinkimas.
485 Grand St.,
Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 4-2318

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.
ŠOKIAI
PENKTADIENIŲ VAKARAIS
BARAS, RESTORANAS,
SALĖ vestuvėms, parengimams, susirinkimams etc.
Vyt. BELECKAS,
savininkas
1883 MADISON ST. BROOKLYN 27, N. Y.
Tel. EV 2-9586 (Prie Forest Ave. stoties), Ridgewood

MĖSOS URMO PARDAVIMAS
ALBRECHT & KOELBER
197 NORTH 6th ST. BROOKLYN 11, N. Y.
EVergreen 8-6322

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA
JUOZAS GINKUS, VEDĖJAS
TREČIADIENIAIS, NUO 9:30 IKI 10 VAL. VAK.
IŠ WWRL, 5000 kcl.
Telefonas: EVergreen 4-9293
495 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.

TURIZMO IR APDRAUDOS BIURAS
Kelionės laivais ir lėktuvais, Įvairiausios apdraudos, Nuosavybių pirkimo ir pardavimo, Biznio knygų vedimo, Taksų (income tax) paruošimas, Pinigų persiuntimo ir skolinimo, Imigracijos ir pilietybės, Notarinių dokumentų tvirtinimo. Vertimų ir įvairiausiais kitais reikalais.
KNYGYNAS—LAIKRAŠČIAI IR KNYGOS
Visais reikalais jums greitai ir maloniai patarnaus broliai
ALBINAS ir KAZYS TREČIOKAI
315 WALNUT ST. (kamp. Adam St.) NEWARK 5, N. J.
Telefonas MArket 2-4867

WAGNER THEATER
KASDIEN DVI FILMOS VOKIEČIŲ KALBA
PASAULINĖ KRONIKA
Filmos keičiamos penktadieniais visai savaitei
110 WYCKOFF AVE., BROOKLYN, N. Y.
Patogus privažiavimas:
Kasa atidaryta 1 val. kasdien. Tel. HE 3-2613
BMT Subway — Canarsie Linija iki DeKalb Ave. Stoties

JOE & RUDY'S BAR and GRILL
NAMŲ GAMYBOS MAISTAS
MŪSŲ SPECIALYBĖ
150 N. 4th St., Brooklyn 11, N. Y. (Bedford Ave. kampas)
EVergreen 4-8325

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME
MATHEW P. BALLAS, Direktorius
ALB. BALTRŪNAS-BALTON, Reikalų Vedėjas
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-5043 NOTARY PUBLIC

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas, EVergreen 8-9770

SHALINS FUNERAL HOME
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
F. W. SHALINS, Jr. J. B. SHALINS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

MARCY FUNERAL HOME, Inc.
AUGUST P. GUSTAS, Prezidentas
354 MARCY AVENUE BROOKLYN, N. Y.
(KOPLYČIOS SUTEIKIAMOS IR KITUR)
EVergreen 7-4774

PATRICK FUNERAL HOME
635 NORTH WOOD AVENUE, LINDEN, NEW JERSEY
Telephone LInden 2-4119

ROGERS FUNERAL HOME
P. RADZEVIČIUS, Direktorius
Telefonas, STagg 2-4409
410 METROPOLITAN AVE., BROOKLYN 11, N. Y.

Eastate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
NOTARY PUBLIC. Tel., NEwton 9-4464

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

Namai pardavimui
NAMŲ SAVININKAMS: Turime šimtus nuomininkų, kuriems greitai reikia buto Brooklyne arba Queens County. Mes galime jūsų butą išnuomoti tokiam nuomininkui, kuris jums patinka. Butas gali būti su arba be centralinio šildymo. Patys nuomininkai išdekoruos visą butą. Už visą šį pa tarnavimą savininkui nereikia nieko mokėti. Jeigu turite arba netrukus turėsite tuščią butą, tuojau skambinkite mums telefonu: VIrginia 9-0842.
APDRAUDA - INSURANCE
Mūsų apdraudos ekspertai tinkamai sutvarko ir parūpina visokią apdraudą namams, bizniams, automobiliams, baldams ir Life insurance. Bet kurios apdraudos reikalu, prašome kreiptis mūsų įstaigon.
ORMAN & MICHELSON
111-15 Jamaica Avenue
Richmond Hill, N. Y.
VIrginia 9-0842
arba VIrginia 7-4111
Valandos: Kasdien iki 8 val.

GERIAUSIS
INSURANCE
IR
REAL ESTATE
Patarnavimas pas
ORMAN & MICHELSON
111-15 JAMAICA AVE.
Richmond Hill 18, N. Y.
Telefonai
VIrginia 9-0842 ir
VIrginia 7-4111

NERVINĖ

Alexander's Nervinė, kuri turėtų veikti nuo nervų ligų, yra mišinys stiprių ir brangiausių šaknų, žiedų, žievių ir žolių, ir tas mišinys padeda nuo visokių nervų sutrimų, galvos skaudėjimų, kvaišimų, isterijos, rūpesčio, susikrimtimo, bemiegės, karščiavimų, išgąsčio, persidirbimo ir kitų nervinių negalavimų. Gerdamas tą mišinį gauni maistą nervams šios gyduolės kainuoja 5.00 svaras. Už $2.00 prisiunčiame 5 uncijas. Į Kanadą $2.25.
ALEXANDER'S CO.
414 Broadway
South Boston 27, Mass.

POLAKAS GARANTUOJA, kad galima mokėti brangiau, bet negalima suruošti geresnių laidotuvių

$250 ąžuolinis karstas
Laidotuvių kaina nėra problema, nes mes turime didelį pasirinkimą karstų.
Audeklu dengtas nuo -95
Ąžuolinis nuo $250
Mahagoni med. nuo $495
Metaliniai nuo $385
Nemokamai koplyčia
Antanas Polakas
LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA
151 METROPOLITAN AVE.,
Brooklyn, N. Y.
Telefonas, EVergreen 7-8479

LITHUANIAN AMERICAN AUTO SCHOOL
Užsirašykite į auto mechanikų ir šoferių mokyklą
GR. 7-8951

Padėsime jums egzaminuose išrūpinti vairuotojų leidimą. Mūsų mokiniai išmokę gauna diplomus. Padedame gauti darbą. Pamokos dienomis, vakarais ir sekmadieniais. Instruktoriai patyrę savo srities žinovai. Mokykla veikia nuo 1916 m.
L. TIKNEVIČIUS, Direktorius
Metropolitan Auto School
155 2nd AVENUE
Tarp 9-10 gatvių, New York City

ALLIANCE CRYSTAL COCKTAIL BAR
Kazys ir Alvina Butvidai
Vienas iš gražiausių kabaretų mieste. Geriausios rūšies maistas, įvairiausi gėrimai
DU ORKESTRAI, "FLOOR SHOW" IR ŠOKIAI
Vakarais muzika prie baro.
80 ST. MARKS PLACE NEW YORK, N. Y.
(8rb St. ir 1st Avenue) GRamercy 7-9765

SCHOLES BAKING, Inc.
LIETUVIŠKA DUONA—GERIAUSIA DUONA
V. LUKAS, vedėjas

Mes kepame visokias duonas ir pyragus vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilmėms. Visus užsakymus mes išpildome kuo geriausiai.
532 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8862

Telefonas: EVergreen 7-7411
LISAUSKO ANGLIŲ KOMPANIJA
KLEEN KOL COAL CO.
Anglys, Coke ir Aliejus
496 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Gyvenamoji vieta:
85-43 Grand Ave., TWining 4-3087 Maspeth, N. Y.
Telefonuoti po 5 val. vakarais

POVILANSKŲ BARAS IR RESTORANAS
SALĖ ŠEIMYNINĖMS PRAMOGOMS
158 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9737

PHILIP BENDER
AVALINĖS KRAUTUVĖ
Mūsų krautuvėje galima gauti batų, tinkamų visiems keturiems metų sezonams.
Lietuviams ypač gerai žinoma mūsų avalinės kokybė.
245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Telefonas: EV. 7-2043

M. and Z AUTO COLLISSION WORKS
I. MALDUTIS ir Z. ZALIAUSKAS
(Tarp Morgan ir Bushwick Ave.)
Tel. EV 8-9794
Lietuvių specialistų auto taisymo dirbtuvė
937 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

PIRKDAMI BALDUS DIRBTUVĖJE JŪS SUTAUPYSITE 50 NUOŠIMČIŲ
(Parodę šį skelbimą)
Mes kviečiame aplankyti mūsų minkštų baldų dirbtuvės parodą ir pasinaudoti šia proga.
Mes gaminame baldus pagal užsakymą ir individualų skonį, duodami penkių metų garantiją.
Niekur nerasite gražesnių, tvirtesnių ir geresnių baldų, kaip mūsų keturių aukštų dirbtuvėje.
Mūsų gamybos baldai lietuviams yra žinomi nuo 1928 metų. Dabar mes same pasiruošę patarnauti ir naujakuriams...
ATLANTIC UPHOLSTERY CORP.
(Prieš Williamsburg Savings Banką)
174 BROADWAY (Driggs Ave.) BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-1954

JULIUS' RESTAURANT
JULIUS DAUGMAUDIS,
Savininkas
ĮVAIRŪS GĖRIMAI, PIRMOS RŪŠIES MAISTAS
273 GRAND STREET, BROOKLYN 11, N. Y.
EVergreen 4-9533.

Tel. VIrginia 9-3112
PARK FLORIST
Matthew Mažeika
Gėlės pristatomos į bet kurią pasaulio vietą.
8015 JAMAICA AVE., WOODHAVEN 21, N. Y.
(Skersai nuo Haven teatro)

NORITE GEROS — MENIŠKOS
FOTOGRAFIJOS:
PORTRETO,
ŠEIMOS,
VAIKŲ,
įvairių progų nuotraukų?
Jums geromis sąlygomis padarys
VYT. MAŽELIS,
baigęs New York Institute of Photography,
422 MENAHAN STREET, BROOKLYN, N. Y.
skambinti tel. HY 7-4677

New Yorkas ir Apylinkė

Pas mus

Dr. M. Brakas, Lietuvos Laisvės Komiteto narys, kalbėjo SLA ketvirtojo apskričio piknike, įvykusiame praeitą sekmadienį Union City, Conn.

Alfonsas Pundzius, su žmona Salomėja ir dukra Aldona atvyko paviečiui iš Toronto, Kanados. Svečiai lankėsi Pr. Lapienės vasarvietėje, Vienybės įstaigoje ir dar žada vykti į Baltimorę, Md.

Dalia Devenytė, žinomų veikėjų, dr. Mykolo ir Alenos Devenių duktė, šį šeštadienį susituokia su dr. Kaziu Bobeliu. Vestuvės įvyksta Watertown, Conn., tėvų ūkyje.

Barbara Darlys, solistė, Amerikos Balso tarnautoja, išvyko atostogų į tėvų farmą, netoli Chicagos.

A. Žalys, ilgametis Vienybės skaitytojas, su žmona išvyko porai savaičių atostogų pas dukterį ir žentą, gyvenančius Long Islande.

K. Melėnas mūsų skaitytojas iš Bronxo su žmona, žentu ir dukteria išvyko porai savaičių atostogų pas Kalinauskus į Connecticut valstybę. Kartu išvyko vienybiečiai Markūnai iš Bronxo.

J. Krunklys, generalinis Vienybės agentas, grįžo iš Chicagos, iš kur jis parvežė naujų skaitytojų laikraščiui.

Inž. Vladas Dilis siunčia linkėjimus iš Menderių ūkio, kur jis dabar su žmona atostogauja.

Pranas Lapė, dailininkas, visam mėnesiui išvyko atostogų į Maine valstybę.

P. Kiaulėnas, dailininkas, kartu su šeima tostogauja Stony Brook, L. I.

S. Kazlauskas, mūsų skaitytojas, iki šiol gyvenęs Roseville, Mich., persikėlė į Pittston, Pa.

V. Mikalauskas ir A. Eidukevičius, abu aktyvūs skautai vyčiai, grįžo į Brooklyną, atlikę karinę tarnybą Vokietijoje. Pirmasis priklausė ir Operetės chorui.

Ona Jakštienė, nuvykusi į Kanadą, džiaugiasi savo atostogomis ir ta proga visiems draugams ir pažįstamiems siunčia linkėjimus.

Rita Matulytė, Antano ir May Matulių duktė, šį penktadienį išvyksta trims mėnesiams į Europą, kur ji aplankys Prancūziją, Olandiją, Šveicariją, Italiją ir Angliją.

Karolis Albrecht ir jo žmona Nellie, Vienybės bičiuliai, neseniai nusipirko gražų, didelį motorlaivį.

A. Žvingila, mūsų skaitytojas, savo atostogas praleido pas savo gimines Clevelande, Zabelę ir Antaną Jonaičius.

J. Vilgalys, M. Molis, V. Grajauskaitė, inž. L. Šušys su žmona, B. Petraitytė, A. Mažeika, skulptorius V. Kašuba su žmona ir eilė kitų, iš toliau ir arčiau atvykusiųjų, atostogavo Pr. Lapienės vasarvietėje, Stony Brook, L. I.

A. Burneika iš New Britain, Conn., praneša, kad jis su draugais ruošiasi į Vienybės iškylą, kuri įvyks šeštadienį, rugpjūčio 14 d. Pr. Lapienės vasarvietėje.

•

MIRĖ

Elzbieta Naurekevičienė, 62 metų amžiaus, gyvenęs 22 Fillmore Pl., Brooklyne, mirė liepos 25 d. Palaidota liepos 28 d. iš Apreiškimo parapijos bažnyčios į šv. Jono kapus. Liko duktė Mary Bernotienė, žentas, sūnus Jokūbas, marti ir keturi anūkai. Laidojo S. Aromiskis.

NAUJA SPORTININKŲ KLUBO VALDYBA

Petras Katinas

Liepos 24 d. Brooklyno Lietuvių Sporto klubas savo narių metiniame susirinkime išsirinko naują valdybą, į kurią daugiausia jėjo buvę senosios valdybos nariai.

Ketvirtiems metams klubo pirmininku perrinktas Petras Katinas. Kiti valdybos nariai šie: vicepirm. — A. Vakselis, Kynastas, sekr. — Vyt. Beleckas, finansų sekr. — Vyt. Laugalis, ižd. — Kepenis. Revizijos komisiją sudaro: A. Bagdžiūnas, V. Daukša ir A. Ruzgas.

Šiuo metu klube yra 80 narių.

•

SIUVĖJŲ PIKNIKAS

Praeitą šeštadienį Jamaica lenkų parapijos sode įvyko lietuvių siuvėjų piknikas, kurį reikia laikyti labai pavykusiu. Publikos, ypač į pavakarę, prisirinko pilnas sodas. Nors diena buvo nepaprastai karšta, bet gretimoje salėje grojo Pavyzdžio orkestras ir poros smarkiai šoko. Sode labai plačiai buvo išsirikiavę dirbtuvių stalai su medžiuose kabančiais firmų įrašais: HOWARD, RIPLEY, ROBERT HALL, MATULIS — VAIGINIS, DIRŽIS IR MITCHELL. Turėjo ir kiti, ne siuvėjai, savo stalus, kaip pavyzdžiui Maspetho Lietuvių Pil. Klubas su vedėju Petru Lisausku priešaky. Beveik kiekvienas stalas turėjo daugiau užkandžių ir gėrimų, negu buvo galima sunaudoti. Ypač visus gausiai vaišino Matulis, Diržis ir Mitchell. Piknike nuotaika buvo nepaprastai gera. Vyriausias pikniko šeimininkas buvo neseniai išrinktas siuvėjų delegatas K. Mundrotas.

R.

GRĮŽO IŠ KELIONĖS PO AMERIKĄ

Vienybės skaitytoja Veronika Jomantienė gyvena kaip kregždė: tris sezonus, pavasarį, vasarą ir rudenį, ji praleidžia New Yorke ir apylinkėse, o ketvirtąjį — saulėtoje Floridoje, St. Petersburg, kur gyvena jos duktė ir žentas, Helen ir Walter Boyd. Bet šį pavasarį, kaip paprastai, Veronika Jomantienė negrįžo į New Yorką, į savo mėgiamą Greenwich Village, kur ji turi namus. Ji su augintine Johana šį kartą nutarė pavažinėti po tolimuosius vakarus, pamatyti taip pat saulėtą, kaip ir Florida, Kaliforniją. Be to, ją seniai viliojo Texas.

Ir štai Veronika Jomantienė, lydima savo augintinės, leidosi į šią kelionę lėktuvais. Pirmiausia nuskrido į New Orleans, Lousiana, kur jos turėjo progos susipažinti su prancūzų kultūra Amerikoje. Iš čia į El Paso, Texas. Ypač dideli įspūdį joms padarė kelionė į Kaliforniją, nes teko skristi per kalnus. Nuvykusios į Los Angeles, jos čia viešėjo penkias dienas. Jas ypač gražiai priėmė John Henzelman. Jos čia rado nemažą lietuvių kolonijį. Veronika Jomantienė seniai svajojo aplankyti Catalinos salą. Svajonė pagaliau buvo įgyvendinta.

Iš čia Jomantienė su augintine skrido į San Francisco, kur aplankė istorines ir gamtos atžvilgiu nuostabias vietas, kaip, pavyzdžiui, Muir Woods Memorial Park ir kt. Paviešėjusi pas draugus, Jomantienė vyko į Oregon valstybę. Aplankiusi gimines ir draugus, ji vyko į Bums, Oregon, pas savo vyro seserį, Helen Šveistrienę, kurios ji nebuvo mačiusi ištisus 30 metų. Pastarosios duktė p-nia Anna O'Toole čia turi rančą. Visur Jomantienė ir jos augintinė buvo gražiai ir nuoširdžiai priimamos.

Vėliau Jomantienė aplankė Vienybės skaitytoją p-nią Kvekšienę toje pačioje apylinkėje gyvenančią. Kvekšienės duktė, kartu su dukteria Martha, vėl jas labai gražiai priėmė. Aplankiusios Salem, Portland, Bums ir Drewsey, Oregono valstybėje, Jomantienė patraukė į rytus. Bet skrisdamos į Chicagą, jos negalėjo neaplankyti Idaho.

Atvykusios į Chicagos aerodromą, jos jau rado laukiančius Vaclovą ir Eleną Bagdonus, taip pat dr. Valentiną Bagdoną su žmona. Tai buvo lyg ir atsidėkojimas Veronikai Jomantienei, nes prieš 5 metus ji šias šeimas atsilėmė iš Vokietijos. Pažymėtina, kad dr. V. Bagdonas su žmona Jomantienės pasitikti atvyko net iš Missouri valstybės. Čia Jomantienė viešėjo keturias dienas ir taip pat buvo labai gražiai priimta ir vaišinama. Iš Chicagos Jomantienė su augintine skrido namo, į New Yorką.

Šioje kelionėje Jomantienė išbuvo net penkias savaites. Kelionė buvo taip sutvarkyta, kad visur iš anksto keliautojų laukė pažįstami, arba užsakyti kambariai viešbučiuose. Tai buvo pilna ta žodžio prasme turistinė kelionė, kurios Veronika ilgai nepamirš. Jomantienė ir jos augintinė Johana ypač yra dėkingos giminėms, draugams ir pažįstamiems, padidinusiems šios jų kelionės įspūdžius ir malonumus.

Kl. V.

•

SKAUTŲ LAUŽAS

Šį šeštadienį, rugp. 7 d. New Yorko skautės ir skautai rengia savo laužą, į kurį taip pat kviečiami skautų bičiuliai. Laužas prasidės 6 val. Forest Parke (važiuojant BMT Jamaica Line išlipti 102 St. stotyje, iš kur skautai nurodys tikslią vietą). Esant blogam orui, laužas su pasilinksminimu įvyks Apreiškimo parapijos salėje tuo pačiu laiku.

Juozas Ginkus

(Atkelta iš 3 psl.)

Dar verta iškelti faktą, kad Ginkaus radijas tremtinei Vokietijoje Renatai Janutytei iš keblios ligos pasveikti surinko daugiau kaip 1,200 dol. Dėka to dabar toji mergaitė vėl šneki ir linksma, kaip kiti vaikai.

Nesiauras veikėjas

J. Ginkus — nesiauras veikėjas. Be tautininkų, jo veikla reiškiasi BALFe, Susivienijime, ALTe ir kitur, kur atlieka visą eilę svarbių pareigų. Beje, ir Dariaus — Girėno skridimas neapsiėjo be Ginkaus. Jis buvo to skridimo komiteto pirmininkas.

Tas, kuris pažįsta Juozą Ginkų, pasakys, kad tai neeilinis žmogus, kad tai tikrai šakota asmenybė. Visai Juozo veiklai suminėti reikia ištisos knygos, keliomis eilutėmis tai ne neatpasakosi.

Ką nuveikė Lietuvos labui J. Ginkus, pats nėjęs nei aukštesnių, nei aukštųjų mokslų, mus verčia stebėtis ir išreikšti jam pagarbą. Viso to darbo akstinas, be abejo, buvo ir yra Juozo Ginkaus gili meilė Lietuvai ir lietuviams.

PALANGA LONG ISLANDE

Pranės Lapienės vadovaujama Stony Brook Lodge yra vėrtusi tikru lietuvišku kurortu.

Tai pajunta kiekvienas lietuvis.

Neseniai atsilankiusi Ieva Trečiokienė pasitarti su šeimininke rugpjūčio 14 d. rengiamosios vienybiečių išvykos reikalais ir programa, geriausiai apibūdino Stony Brook Lodge. Vos spėjusi įžengti į vidų, gardžiai atsikvėpusi po ilgokos kelionės iš įkaitusio miesto, ji pareiškė:

"Man čia visuomet primena Palangą..."

Ne tik pačiam Stony Brook Lodge, bet ir pajūrin nuėjus galima gėrėtis, kad čia, kartais, lietuvių esama daugiau, negu kitataučių.

Štai vienoje paplūdymo pusėje matomas būrelis lietuvių kurių tarpe: skulptorius Vytautas Kašuba su žmona ir vaikais, gerokai saule įdegusi Elzė Barčiauskienė su sūnum ir vyru, atvykusi visai vasarai, tame pačiame būryje matosi pianistė Julija Rajauskaitė-Šušienė su vyru ir kt.

Kur tik pasisuki, vis užtinki pažįstamų lietuvių: Vytautas Augustinas, J. Vilgalys su draugais, Lietuvos Atsiminimų programos pranešėjas Alfa Petrutis, Mažeika, Kęstutis Miklas su žmona ir draugais, ir daug kitų.

Visi jie — Pranės Lapienės svečiai, atvykę ilgesniam ar trumpesniam laikui.

Įdomiausias laikotarpis čia vyksta savaitgaliais, kada keičiasi svečiai. Vieni užbaigę atostogas, stipriai saule įdegę ir pasitaisę, grįžta namo, o kiti išblyškę ir išvargę, tik ką atvykę iš miesto, atostogas pradeda.

Pereitą savaitgalį naujųjų svečių tarpe buvo p. Šilelikienė, Kašubienė, Kirkilienė, Raulinaitis su žmona, Šilbajoriai, Uršulė Bacevičienė, Ona Vaivadaitė ir kt.

Čia, be to, nuolatos atvyksta ir šiaip įdomių svečių papietauti ir gamta pasidžiaugti. Štai, konsulas Budrys su ponia, V. Sidzikauskas su ponia, p. Kent su ponia iš Great Necko. Neseniai viešėjo p. Budreckienė iš Elizabeth, N. J., Albinas Trečiokas su žmona, Tysliavai, o iš tolimos Kanados savaitgaliui netikėtai atsirado p. Pundžius su žmona ir dukra.

Pranės Lapienės vasarvietėje galima sutikti lietuvių net iš Kalifornijos, Chicagos, Clevelando ir kiekvienos lietuviškos kolonijos Amerikoje.

Už tai negalima nedėkoti šeimininkams, Pranei ir Andriui Lapei, kaip ir jų mielai dukrai Nelei, kad lietuviams visuomet teikiama pirmenybė, jiems užleidžiami kambariai, nors čia nuolatos kreipiasi ir kitataučiai.

Pereitą savaitgalį, tiesa, Stony Brook Lodge "laikinai" buvo uždeista vietos gyventojams, kurie penktadienio vakare surengė "Square Dance". Ir lietuviams buvo įdomu pamatyti, tuos "tautiškus" amerikiečių šokius, kuriuos šoko ir jauni ir seni, viso galbūt apie pusantro šimto žmonių.

Stony Brook Lodge, betgi, Pr. Lapienės dėka, turbūt, visuomet bus lietuvių vasarojimo centru. Kad patenkinti nuolat atvykstantį lietuvių jaunimą, vasarvietėje dar šį sezoną bus įrengta teniso aikštė, taip pat numatyta iki sezono pabaigos surengti ir kitų įdomių pramogų bei koncertų.

V.

KODĖL ŽMONĖS MELUOJA?

(Atkelta iš 6 psl.)

ni atmosfera, daug teisingesni už kitus.

Taip pat susekta, kad privačių mokyklų mokiniai mažiau meluoja, kaip viešųjų mokyklų mokiniai. Be to, studija rodo, kad kuo aukštesnis vaiko išsilavinimas, tuo jis mažiau linkęs išsisukinėti.

Kada vaikas pradeda meluoti?

— Studijos rodo, kad vaikas nemeluoja, kol jam nesukanka penkeri metai. Iki šio laiko nėra sąmoningo melo, t.y., jis nemeluoja tikslu apgauti. Iki šio amžiaus vaikų netikslumai ir žodinė fantazija yra kūrybinė vaizduotė, neturinti jokių ryšių su apsvarstytu melu.

Kodėl vaikas meluoja?

Vieno universiteto Psichologinio Instituto išsamios studijos nustatė, kad vaikas nuo 5 iki 10 metų amžiaus meluoja pamėgdžiodamas vyresniuosius arba norėdamas išvengti bausmės už koki nors piktą darbą. Šiuo metu stebėdamas suaugusiųjų taip vadinamą "nekaltą melą", jis pradeda mokytis meluoti. Šios melo rūšies "nauda" jį stipriai veikia. Jei jis nebus rūpestingai ir pavyzdingai vadovaujamas, jis padarys išvadą, kad melas puikus įrankis lengvai gyventi.

Kaip geriausiai mokyti vaiką nemeluoti?

— Įžymių vaikų žinovų studijų santrauka nustato šias taisykles:

1. Atsimink, kad geriausias būdas kovoti su vaiko melu yra asmeniškas pavyzdys. Niekuomet jam nemeluok ir, jei galima, neleisk jam pagauti meluojant kitiems. Vaikas labai mėgsta pamėgdžioti. Ir, kaip sako vienas žinovų, vaikas tol nemeluoja, kol kas nors jam nemelavo.

2. Sudraudžiant vaiko melą, reikia rūpestingai skirti vaiko vaizduotės ir fantazijos tariamą melą nuo sąmoningo ir apgalvoto melo.

3. Atsimink, kad vaikas daugiausia meluoja bijodamas bausmės ar norėdamas išvengti nemalonių pasekmių. Todėl rūpestingai venk perdaug griežtos bausmės ir perdėtų pamokslų bei tardymų.

Jei vaikas atliko piktą darbą ir sąžiningai prisipažįsta, tai įvertinant, bausmė turėtų būti lengvesnė už tą, kurios jis sulauks, jei meluodamas bandytų nuslėpti piktadarybę. Jam reikia labai aiškiai parodyti, kad jis daugiau laimės, sakydamas tiesybę, o ne melą.

J. S.

JONĖS ŽUKAUSKAITĖS

VASARNAMIS PRIE ATLANTO

Tik Palangos pajūryje jūs galėtumėte turėti tokias atostogas...

Kambariai užsakomi iš anksto. Su valgiu ir be valgio.

JONĖ ŽUKAUSKAITĖ

305 Park Place Ave. Bradley Beach, N. J.

PRospect 4-9652.

MIČIULIO RŪBŲ KRAUTUVĖJE

Jūs galite gauti paltų ir siūtų žemesnėmis kainomis, negu bet kurioje New Yorko krautuvėje. *Bet, svarbiausia, jūs čia turite tą patį, šimto procentų vilnos ir pirmos rūšies darbo drabužių pasirinkimą. Nueikite persitikrinti!*

E. P. MITCHELL CO.

Manufactures of

FINE CLOTHES FOR MEN

1245 BROADWAY BROOKLYN 21, N. Y

GL 5-2246

(Green Ave. kampas, pirmame aukšte, vienas blokas nuo Gates Ave stoties, važiuojant Broadway BMT linija)

Vienybiečių diena

PRANĖS LAPIENĖS VASARVIETĖJE,
STONY BROOK LODGE, LONG ISLAND

ŠEŠTADIENĮ. RUGPJŪČIO 14 D.

Šilti pietūs bus duodami 2 valandą popiet.

Bus žaidimai, konkursai laimėjimai.

Meninėje programoje dalyvaus solistai ir aktoriai.

Bilietas asmeniui, įskaitant pietus, $2.50.

Kviečiami dalyvauti Vienybės skaitytojai ir rėmėjai.

Rezervacijos priimamos telefonu: EVergreen 4-0862.
Bilietai gaunami Vienybėje ir pas platintojus.

Stony Brook Lodge pasiekiama Long Island geležinkelio traukiniais.
Automobiliais į Long Island važiuojama
Northern State Parkway ir Nr. 25 A keliais.